

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 4 lutego 2016 r. *

Odesłanie prejudycjalne — Dopuszczalność — Dumping — Przywóz niektórych rodzajów obuwia ze skórzanymi cholewkami pochodzących z Chin i Wietnamu — Ważność rozporządzenia (WE) nr 1472/2006 i rozporządzenia wykonawczego (UE) nr 1294/2009 — Porozumienie antydumpingowe WTO — Rozporządzenie (WE) nr 384/96 — Artykuł 2 ust. 7 — Ustalenie istnienia dumpingu — Przywóz z krajów nieposiadających gospodarki rynkowej — Wnioski o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej — Termin — Artykuł 9 ust. 5 i 6 — Wnioski o traktowanie indywidualne — Artykuł 17 — Kontrola wrywkowa — Artykuł 3 ust. 1, 5 i 6, art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 4 — Współpraca przemysłu Unii — Artykuł 3 ust. 2 i 7 — Ustalenie istnienia szkody — Inne znane czynniki — Wspólnotowy kodeks celny — Artykuł 236 ust. 1 i 2 — Zwrot nienależnych ceł — Termin — Nieprzewidywalne okoliczności lub siła wyższa — Nieważność rozporządzenia, w którym ustanowiono cła antydumpingowe

W sprawach połączonych C-659/13 i C-34/14

mających za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożone przez First-tier Tribunal (Tax Chamber) [sąd pierwszej instancji (izba podatkowa), Zjednoczone Królestwo] oraz przez Finanzgericht München (sąd finansowy w Monachium, Niemcy) postanowieniami z dnia 9 grudnia 2013 r. i 24 października 2013 r., które wpłynęły do Trybunału, odpowiednio, w dniach 13 grudnia 2013 r. i 24 stycznia 2014 r., w postępowaniach:

C & J Clark International Ltd

przeciwko

The Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs (C-659/13)

oraz

Puma SE

przeciwko

Hauptzollamt Nürnberg (C-34/14),

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: L. Bay Larsen, prezes trzeciej izby, pełniący obowiązki prezesa czwartej izby, J. Malenovský (sprawozdawca), M. Safjan, A. Prechal i K. Jürimäe, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

* Języki postępowania: niemiecki i angielski.

sekretarz: L. Hewlett, główny administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 8 lipca 2015 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu C & J Clark International Ltd przez A. Willemsa, S. De Knopa, S. Mourabit oraz J. Charles'a, advocaten,
- w imieniu Puma SE przez K. von Brocke'a, Rechtsanwalt, oraz E. Vermulsta, J. Sud i S. Van Cutsema, advocaten,
- w imieniu Rady Unii Europejskiej przez S. Boelaert oraz B. Driessena, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez B. O'Connora, solicitor, oraz adwokata S. Gubel,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez L. Armati, L. Grønfeldt oraz T. Maxiana Ruschego, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 17 września 2015 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą ważności i wykładni rozporządzenia Rady (WE) nr 1472/2006 z dnia 5 października 2006 r. nakładającego ostateczne cła antydumpingowe oraz stanowiącego o ostatecznym pobraniu cła tymczasowego nałożonego na przywóz niektórych rodzajów obuwia ze skórzanymi cholewkami pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej i Wietnamu (Dz.U. L 275, s. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem ostatecznym”) oraz rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) nr 1294/2009 z dnia 22 grudnia 2009 r. nakładającego ostateczne cło antydumpingowe na przywóz niektórych rodzajów obuwia ze skórzanymi cholewkami pochodzącego z Wietnamu i pochodzącego z Chińskiej Republiki Ludowej, rozszerzone na przywóz niektórych rodzajów obuwia ze skórzanymi cholewkami wysyłanego ze Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau, zgłoszonego lub niezgłoszonego jako pochodzące ze Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau, w następstwie przeglądu wygaśnięcia zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 384/96 (Dz.U. L 352, s. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem rozszerzającym”); wraz z rozporządzeniem ostatecznym zwanych dalej „spornymi rozporządzeniami”), a także wykładni art. 236 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny (Dz.U. L 302, s. 1, zwanego dalej „kodeksem celnym”).
- 2 Wnioski te zostały przedstawione w ramach dwóch sporów pomiędzy, odpowiednio, C & J Clark International Ltd (zwaną dalej „Clarkiem”) a Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (organem podatkowym i celnym Zjednoczonego Królestwa), a także Puma SE (zwaną dalej „Pumą”) a Hauptzollamt Nürnberg (głównym urzędem celnym w Norymbergii) w przedmiocie cła antydumpingowego zapłaconego przez Clark i Pumą na podstawie spornych rozporządzeń w związku z przywozem obuwia ze skórzanymi cholewkami do Unii Europejskiej.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

- 3 Decyzją Rady nr 94/800/WE z dnia 22 grudnia 1994 r. dotyczącą zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji, porozumień będących wynikiem negocjacji wielostronnych w ramach Rundy Urugwajskiej (1986–1994) (Dz.U. L 336, s. 1) Rada Unii Europejskiej przyjęła porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu (WTO), podpisane w Marrakeszu w dniu 15 kwietnia 1994 r., jak również porozumienia znajdujące się w załącznikach 1–3 do tego porozumienia (zwane dalej łącznie „porozumieniami WTO”), wśród których znajduje się Porozumienie w sprawie stosowania art. VI Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu z 1994 r. (Dz.U. L 336, s. 103, zwane dalej „porozumieniem antydumpingowym WTO”).
- 4 Artykuł 6.10 porozumienia antydumpingowego WTO stanowi:

„Władze będą określać z reguły margines dumpingu w sposób indywidualny dla każdego znanego eksportera lub producenta produktu objętego dochodzeniem. W przypadkach gdy liczba eksporterów, producentów, importerów lub kategorii towarów jest na tyle duża, że taki sposób określenia marginesu dumpingu jest praktycznie niemożliwy, władze mogą ograniczyć badanie bądź do odpowiedniej liczby zainteresowanych stron lub produktów przy zastosowaniu normalnych prób statystycznych na podstawie informacji dostępnych władzom w chwili dokonywania selekcji, bądź do maksymalnie dużej wielkości wywozu z danego kraju, która może być praktycznie objęta badaniem”.

- 5 Zgodnie z art. 9.2 tego porozumienia:

„Jeśli cło antydumpingowe jest nałożone na jakiś produkt, będzie ono pobierane we właściwej wysokości w każdym przypadku, w sposób niedyskryminacyjny, w przywozie tego towaru ze wszystkich źródeł uznanych za stosujące dumping i wyrządzające szkodę, z wyłączeniem przywozu z tych źródeł, z których przyjęto zobowiązania cenowe w rozumieniu niniejszego porozumienia. Władze określą dostawcę lub dostawców danych produktów. Jeśli jednak wielu dostawców z jednego kraju jest objętych postępowaniem i jest praktycznie niemożliwe określenie wszystkich dostawców, władze mogą ograniczyć się do określenia kraju dostawcy. Jeśli wielu dostawców z więcej niż jednego kraju jest objętych postępowaniem, władze mogą określić bądź wszystkich dostawców, bądź, gdy to jest praktycznie niemożliwe, wszystkie kraje dostawców”.

Prawo Unii

Kodeks celny

- 6 Artykuł 236 kodeksu celnego przewiduje:

„1. Należności celne przywozowe lub wywozowe podlegają zwrotowi, gdy okaże się, że w chwili uiszczenia kwota tych należności nie była prawnie należna [...].

[...]

2. Należności celne przywozowe lub wywozowe są zwracane lub umarzane po złożeniu wniosku przed upływem trzech lat, licząc od dnia powiadomienia dłużnika o tych należnościach. Wniosek należy złożyć we właściwym urzędzie celnym.

Termin ten może zostać przedłużony, jeżeli osoba zainteresowana udowodni, iż ze względu na nieprzewidziane okoliczności lub działanie siły wyższej nie mogła złożyć wniosku w terminie.

[...]”.

Rozporządzenie nr 384/96

7 W chwili zaistnienia okoliczności faktycznych leżących u podstaw sporów w postępowaniach głównych przyjęcie środków antydumpingowych przez Unię było regulowane rozporządzeniem Rady (WE) nr 384/96 z dnia 22 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony przed dumpingowym przywozem z krajów niebędących członkami Wspólnoty Europejskiej (Dz.U. 1996, L 56, s. 1; sprostowania Dz.U. 1999, L 94, s. 27; Dz.U. 2000, L 263, s. 34), zmienionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 461/2004 z dnia 8 marca 2004 r. (Dz.U. L 77, s. 12) (zwanym dalej „rozporządzeniem nr 384/96”).

8 Artykuł 1 rozporządzenia nr 384/96, zatytułowany „Zasady”, przewidywał w ust. 1 i 2:

„1. Cło antydumpingowe może zostać nałożone na każdy produkt przywieziony po cenach dumpingowych, którego wprowadzenie do wolnego [swobodnego] obrotu w [Unii] powoduje szkodę.

2. Produkt uznaje się za przywieziony po cenach dumpingowych, jeżeli jego cena eksportowa do [Unii] jest niższa od porównywalnej ceny produktu podobnego ustalonej w kraju wywozu w zwykłym obrocie handlowym”.

9 Artykuł 2 tego rozporządzenia, zatytułowany „Stwierdzenie istnienia dumpingu”, w ust. 1–6 przewidywał ogólne zasady dotyczące obliczenia wartości normalnej produktu. Artykuł 2 ust. 1 stanowił w szczególności, że „[p]odstawą obliczenia wartości normalnej są zwykle ceny uiszczone lub należne w zwykłym obrocie handlowym przez niezależnych nabywców w kraju wywozu”.

10 Artykuł 2 ust. 7 wspomnianego rozporządzenia przewidywał:

„a) W przypadku przywozu z krajów nieposiadających gospodarki rynkowej, normalną wartość określa się w oparciu o cenę lub wartość skonstruowaną w warunkach gospodarki rynkowej państwa trzeciego lub cenę z takiego kraju przeznaczoną dla innych krajów, łącznie [z Unią], a w przypadku, gdy jest to niemożliwe, w oparciu o inną uzasadnioną metodę, w tym na podstawie ceny faktycznie płaconej lub należnej [w Unii] za produkt podobny, gdy jest to niezbędne, odpowiednio zmodyfikowanej tak, aby uwzględniała odpowiednią marżę zysku.

[...]

b) W odniesieniu do postępowań antydumpingowych dotyczących przywozu z Chińskiej Republiki Ludowej, [...] Wietnamu [...] oraz z jakiegokolwiek kraju o gospodarce nierynkowej, któr[ym] jest członkiem WTO w dniu rozpoczęcia postępowania [wszczęcia dochodzenia], wartość normalna będzie określana zgodnie z ust. 1–6 w wypadku wykazania, na podstawie właściwie uzasadnionych wniosków przedstawianych przez jednego lub wielu producentów poddanych postępowaniu oraz zgodnie z kryteriami i procedurami określonymi w lit. c), że warunki gospodarki rynkowej przeważają w stosunku do tego producenta lub producentów pod względem produkcji i sprzedaży podobnego, odnośnego towaru. Jeśli wyżej wspomniana sytuacja nie będzie miała miejsca, stosuje się zasady określone w lit. a).

c) Wniosek na mocy lit. b) składa się w formie pisemnej oraz zawiera [on] wystarczające dowody, że producent działa w warunkach gospodarki rynkowej, to jest w takich warunkach, gdzie:

[...]

Ustalenia, czy producent spełnia wyżej wymienione kryteria, dokonuje się w terminie trzech miesięcy od rozpoczęcia postępowania [wszczęcia dochodzenia], po przeprowadzeniu szczególnych konsultacji z komitetem doradczym oraz po umożliwieniu przedsiębiorstwom [Unii] przedstawienia uwag. Ustalenie takie pozostaje w mocy w trakcie całego postępowania”.

- 11 Artykuł 3 tego rozporządzenia, zatytułowany „Ustalenie szkody”, przewidywał w ust. 1, 2 i 5–7:

„1. W rozumieniu niniejszego rozporządzenia termin »szkoda« oznacza, jeżeli nie określono inaczej, istotną szkodę dla przemysłu [Unii], zagrożenie istotną szkodą dla przemysłu [Unii] lub istotne opóźnienie powstawania takiego przemysłu oraz jest interpretowany zgodnie z przepisami niniejszego artykułu.

2. Ustalenie szkody odbywa się na podstawie istniejących dowodów, po dokonaniu obiektywnej oceny zarówno: a) wielkości przywozu towarów po cenach dumpingowych i jego wpływu na ceny produktów podobnych na rynku [Unii] oraz b) wpływu tego przywozu na przemysł [Unii].

[...]

5. Ocena wpływu przywozu towarów po cenach dumpingowych na dany przemysł [Unii] obejmuje ocenę wszystkich istotnych czynników ekonomicznych i wskaźników oddziałujących na stan tego przemysłu [...].

6. Należy wykazać na podstawie dowodów zebranych w sprawie w odniesieniu do ust. 2, że przywóz towarów po cenach dumpingowych powoduje szkodę w rozumieniu niniejszego rozporządzenia. Obejmuje to w szczególności wykazanie, że wielkości i poziomy cen ustalone na podstawie ust. 3 wywierają wpływ na przemysł [Unii] zgodnie z ust. 5 oraz że wpływ ten można uznać za istotny.

7. Inne niż przywóz produktów po cenach dumpingowych znane czynniki, w tym samym czasie powodujące szkodę dla przemysłu [Unii], również poddaje się ocenie w celu stwierdzenia, czy spowodowana przez nie szkoda nie została przypisana przywozowi towarów po cenach dumpingowych na podstawie ust. 6. Czynniki, które można w tym kontekście poddać ocenie, to m.in. wielkość i ceny towarów wywozowych niesprzedanych po cenach dumpingowych, zmniejszenie popytu, zmiana struktury konsumpcji, restrykcyjne praktyki handlowe i konkurencja między producentami z krajów trzecich i producentami [Unii], postęp technologiczny, wyniki wywozu i wydajność przemysłu [Unii]”.

- 12 Artykuł 4 rozporządzenia nr 384/96, zatytułowany „Definicja przemysłu [Unii]”, w ust. 1 przewidywał:

„Dla celów niniejszego rozporządzenia określenie »przemysł [Unii]« oznacza wszystkich [unijnych] producentów produktów podobnych lub tych spośród nich, których łączna produkcja stanowi znaczącą część produkcji tych produktów w całej [Unii] w rozumieniu art. 5 ust. 4 [...].

[...]”.

- 13 Artykuł 5 tego rozporządzenia, zatytułowany „Wszczęcie postępowania”, przewidywał w ust. 1 i 4:

„1. [...] postępowanie [dochodzenie] mające na celu ustalenie występowania, stopnia i skutków domniemanego dumpingu wszczyna się na pisemny wniosek każdej osoby fizycznej lub prawnej albo organizacji nieposiadającej osobowości prawnej, działającej w imieniu przemysłu [Unii].

[...]

4. Postępowania [dochodzenia] nie wszczyna się na podstawie ust. 1, jeżeli nie zostanie ustalone, na podstawie poparcia lub sprzeciwu wyrażonego przez producentów produktu podobnego [w Unii], że wniosek został złożony przez przemysł [Unii] lub w jego imieniu. Wniosek uznaje się za złożony przez

przemysł [Unii] lub w jego imieniu, jeżeli popierają go producenci [Unii], których całkowita produkcja stanowi ponad 50% łącznej produkcji produktu podobnego tej części przemysłu [Unii], która wyraża poparcie lub sprzeciw w stosunku do wniosku. Jednakże nie wszczyna się postępowania, jeżeli udział producentów [Unii] w sposób wyraźny popierających wniosek stanowi mniej niż 25% całkowitej produkcji produktu podobnego wytwarzanej przez przemysł [Unii]”.

- 14 Artykuł 9 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowany „Zakończenie bez ustanowienia środków, nałożenie ostatecznych opłat”, stanowił w ust. 5 i 6:

„5. Cło antydumpingowe nakłada się w odpowiedniej wysokości dla każdego przypadku, w sposób niedyskryminujący, na przywóz towarów ze wszystkich źródeł, co do którego stwierdzono, że jest dumpingowy i powoduje szkodę, z wyłączeniem przywozu towarów ze źródeł, z których zobowiązania na podstawie niniejszego rozporządzenia zostały przyjęte. Rozporządzenie nakładające cło określa wysokość cła dla każdego dostawcy lub, jeżeli jest to niewykonalne oraz ogólnie, w przypadku zastosowania art. 2 ust. 7 lit. a), dla danego państwa dostawcy.

W przypadku gdy stosuje się art. 2 ust. 7 lit. a), ustala się jednakże indywidualne cło dla eksporterów, którzy mogą udowodnić, na podstawie należycie uzasadnionych roszczeń [właściwie uzasadnionych wniosków], że:

- a) w przypadku przedsiębiorstw będących całkowicie lub częściowo własnością spółek zagranicznych lub w przypadku wspólnych przedsięwzięć eksporterzy mają swobodę wycofywania do kraju kapitału i zysków;
- b) ceny eksportowe i wywożone ilości oraz warunki sprzedaży są swobodnie ustalane;
- c) większość udziałów znajduje się w posiadaniu osób prywatnych i że urzędnicy państwowi znajdujący się w zarządzie lub zajmujący kluczowe stanowiska kierownicze są w mniejszości lub że spółka jest wystarczająco niezależna od interwencji państwa;
- d) operacje wymiany są dokonywane po kursie rynkowym; oraz
- e) interwencja państwa nie pozwala na obejście środków antydumpingowych, jeżeli indywidualni eksporterzy korzystają z różnych stawek celnych.

6. W przypadku gdy Komisja ograniczyła zakres badania zgodnie z art. 17, cło antydumpingowe nakładane na przywóz dokonywany przez eksporterów lub producentów, którzy dokonali zgłoszenia zgodnie z art. 17, ale nie zostali objęci tym badaniem, nie może przekroczyć średniego ważonego marginesu dumpingu stwierdzonego dla stron [ujętych] w próbie [...]. Indywidualną stawkę cła stosuje się wobec przywozu dokonywanego przez każdego eksportera lub producenta, któremu przyznano indywidualne traktowanie, zgodnie z art. 17”.

- 15 Artykuł 11 tego rozporządzenia, zatytułowany „Okres działania środka, przeglądy oraz zwroty ceł”, w ust. 8 przewidywał:

„[...] importer może wnioskować o zwrot pobranych ceł w przypadku wykazania, że margines dumpingu, na podstawie którego cła te uiszczono, został usunięty lub zredukowany poniżej poziomu obowiązującego cła.

Żądając zwrotu ceł antydumpingowych importer przekazuje wniosek Komisji. Wniosek jest składany za pośrednictwem państwa członkowskiego, na obszarze którego produkty zostały wprowadzone do wolnego [swobodnego] obrotu, w okresie sześciu miesięcy od daty ustalenia przez właściwe organy kwoty cła ostatecznego, które należy uiszczyć, lub daty podjęcia ostatecznej decyzji o pobraniu kwot zabezpieczonych cłem tymczasowym. Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują wniosek Komisji.

[...]”.

16 Artykuł 17 rozporządzenia nr 384/96, zatytułowany „Kontrola wrywkowa”, przewidywał w ust. 1–3:

„1. W przypadku dużej liczby wnioskodawców, eksporterów, importerów, typów produktu lub transakcji postępowanie [dochodzenie] można ograniczyć do uzasadnionej liczby stron, produktów lub transakcji, wykorzystując statystycznie reprezentatywne próbki w oparciu o informacje dostępne w momencie ich doboru, albo do największej reprezentatywnej wielkości produkcji, sprzedaży lub wywozu, która może zostać właściwie zbadana w dostępnym czasie.

2. Ostatecznego wyboru stron, typów produktów lub transakcji dokonuje Komisja na podstawie niniejszych przepisów o kontroli wrywkowej, chociaż preferowany jest wybór próbki po konsultacji i za zgodą zainteresowanych stron, pod warunkiem że strony te dokonają zgłoszenia i udostępnią informacje w ciągu trzech tygodni od wszczęcia postępowania, w celu umożliwienia wyboru reprezentatywnej próbki.

3. W przypadkach ograniczenia zakresu badania zgodnie z niniejszym artykułem oblicza się jednak indywidualne marginesy dumpingu dla eksportera lub producenta niewyznaczonego początkowo do próbki, a który przekaze niezbędne informacje w terminach przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, z wyjątkiem sytuacji gdy liczba eksporterów lub producentów jest tak duża, że indywidualne badanie byłoby nadmiernie uciążliwe i uniemożliwiłoby zakończenie postępowania w odpowiednim czasie”.

Rozporządzenie (WE) nr 1972/2002

17 Rozporządzenie nr 384/96 – po jego przyjęciu – było wielokrotnie zmieniane. W szczególności jego art. 9 ust. 5 został zmieniony rozporządzeniem Rady (WE) nr 1972/2002 z dnia 5 listopada 2002 r. (Dz.U. L 305, s. 1). Zmiana ta polegała zasadniczo na dodaniu akapitu drugiego do akapitu pierwszego tego art. 9 ust. 5. Motyw 7 rozporządzenia nr 1972/2002 uzasadnia to dodanie w następujący sposób:

„Rozporządzenie (WE) nr 384/96 nie wskazuje kryteriów, zgodnie z którymi eksporterowi, dla którego wartość normalna jest ustalona na podstawie art. 2 ust. 7 lit. a), może zostać przyznana indywidualna stawka celna obliczona poprzez porównanie tej wartości normalnej do indywidualnych cen eksportowych eksportera. Właściwe jest do celów przejrzystości i pewności prawnej ustanowienie jasnych kryteriów przyznawania takiego indywidualnego traktowania. Ceny eksportowe eksporterów objętych postanowieniami [przepisami] art. 2 ust. 7 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 384/96 mogą być zatem wzięte pod uwagę, gdy działalność wywozowa spółki jest swobodnie ustalana, gdy własność oraz kontrola spółki są wystarczająco niezależne oraz gdy interwencja państwa nie pozwala na obejście indywidualnych środków antydumpingowych. Takie indywidualne traktowanie może zostać przyznane eksporterom, co do których można udowodnić, na podstawie uzasadnionych roszczeń [właściwie uzasadnionych wniosków], że w przypadku przedsiębiorstw będących całkowicie lub częściowo własnością spółek zagranicznych lub wspólnych przedsiębiorstw mają oni swobodę wycofywania do kraju kapitału i zysków, że ceny eksportowe i wywożone ilości oraz warunki sprzedaży są swobodnie ustalane oraz że operacje wymiany są dokonywane po kursie rynkowym. Należy również wykazać, że większość udziałów znajduje się w posiadaniu osób prywatnych i że urzędnicy państwowi znajdujący się w zarządzie lub zajmujący kluczowe stanowiska kierownicze są w mniejszości lub że spółka jest wystarczająco niezależna od interwencji państwa”.

Rozporządzenie (WE) nr 1225/2009

18 W okresie po wystąpieniu okoliczności faktycznych, które są przedmiotem sporu w postępowaniach głównych, rozporządzenie nr 384/96 zostało uchylone i zastąpione rozporządzeniem Rady (WE) nr 1225/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony przed przywozem produktów po cenach

dumpingowych z krajów niebędących członkami Wspólnoty Europejskiej (Dz.U. L 343, s. 51), które weszło w życie dwudziestego dnia po opublikowaniu go w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, co nastąpiło w dniu 22 grudnia 2009 r.

- 19 Brzmienie art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 1225/2009 odpowiadało w pierwotnej wersji brzmieniu art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 384/96, w wersji wynikającej z rozporządzenia nr 1972/2002.
- 20 Przepis ten został jednak zmieniony następnie rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 765/2012 z dnia 13 czerwca 2012 r. zmieniającym rozporządzenie nr 1225/2009 (Dz.U. L 237, s. 1). Rozporządzenie nr 765/2012, zgodnie z jego art. 2, weszło w życie trzeciego dnia po opublikowaniu go w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, co nastąpiło w dniu 3 września 2012 r., i stosuje się do wszystkich dochodzeń wszczętych na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1225/2009 po wejściu w życie tego rozporządzenia. Motywy rozporządzenia nr 765/2012 uzasadniają dokonaną zmianę rozporządzenia nr 1225/2009 w następujący sposób:
 - „(1) W dniu 28 lipca 2011 r. Organ Rozstrzygania Sporów (»ORS«) [WTO] przyjął sprawozdanie Organu Apelacyjnego oraz sprawozdanie Panelu zmienione sprawozdaniem Organu Apelacyjnego (»sprawozdania«) w sporze »Wspólnoty Europejskie – Ostateczne środki antydumpingowe nałożone na przywóz niektórych elementów złącznych z żeliwa lub stali z Chin« [...].
 - (2) W sprawozdaniach tych stwierdzono między innymi, że art. 9 ust. 5 rozporządzenia [nr 1225/2009] jest niezgodny z art. 6.10, 9.2 i 18.4 porozumienia antydumpingowego WTO oraz art. XVI:4 porozumienia WTO. Artykuł 9 ust. 5 [...] rozporządzenia [nr 1225/2009] stanowi, że indywidualni producenci eksportujący z krajów o gospodarce nierynkowej, którym nie przyznano traktowania na zasadach rynkowych [statutu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej] zgodnie z art. 2 ust. 7 lit. c) [...] rozporządzenia [nr 1225/2009], będą podlegali ogólnokrajowej stawce cła, chyba że eksporterzy ci mogą wykazać, że spełniają warunki dotyczące indywidualnego traktowania, określone w art. 9 ust. 5 [...] rozporządzenia [nr 1225/2009].
 - (3) Organ Apelacyjny uznał, że w art. 9 ust. 5 [...] rozporządzenia [nr 1225/2009] przyjęto założenie, że producenci eksportujący z krajów o gospodarce nierynkowej nie są uprawnieni do indywidualnego traktowania, a w celu kwalifikowania się do takiego traktowania spoczywa na nich ciężar wykazania, że spełniają kryteria indywidualnego traktowania. Według Organu Apelacyjnego w odpowiednich porozumieniach WTO brak jest podstawy prawnej dla takiego założenia.
 - (4) Jednakże Organ Apelacyjny wyjaśnił, że przy ustalaniu pojedynczego marginesu dumpingu i jednej stawki cła antydumpingowego dla kilku eksporterów zgodność tego ustalenia z art. 6.10 i art. 9.2 porozumienia antydumpingowego WTO zależeć będzie od istnienia sytuacji wskazujących, że dwaj eksporterzy lub większa ich liczba, jakkolwiek prawnie odrębni, są wobec siebie w takiej relacji, że powinni być traktowani jako pojedynczy podmiot [...]. W tym kontekście sformułowania w proponowanych zmianach do art. 9 ust. 5 [...] rozporządzenia [nr 1225/2009], będące odzwierciedleniem takich sytuacji, powinny być odczytywane w świetle wyjaśnień Organu Apelacyjnego bez uszczerbku dla takich samych lub podobnych sformułowań zastosowanych w innych przepisach [...] rozporządzenia [nr 1225/2009].
 - (5) W dniu 18 sierpnia 2011 r. Unia poinformowała ORS, że zamierza wdrożyć zalecenia i orzeczenia ORS w zakresie tego sporu w sposób zgodny z jej zobowiązaniami w ramach WTO.
 - (6) W tym celu niezbędna jest zmiana przepisów art. 9 ust. 5 [...] rozporządzenia [nr 1225/2009]”.

Rozporządzenie (WE) nr 1515/2001

- 21 Artykuł 1 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1515/2001 z dnia 23 lipca 2001 r. w sprawie środków, które Wspólnota może podjąć po przyjęciu przez organ ds. rozstrzygania sporów WTO sprawozdania dotyczącego zagadnień antydumpingowych i antysubsydyjnych (Dz.U. L 201, s. 10), przewiduje w szczególności, że gdy ORS przyjmuje sprawozdanie dotyczące środków przyjętych przez Unię na podstawie jej przepisów antydumpingowych, Rada może, w zależności od przypadku, odwołać kwestionowany środek lub wprowadzić do niego zmiany, lub przyjąć wszelkie pozostałe środki szczególne, które w tych okolicznościach uznaje się za właściwe.
- 22 Artykuł 3 rozporządzenia nr 1515/2001 stanowi, że „[w]szelkie środki przyjęte na podstawie tego rozporządzenia stają się skuteczne od daty ich wejścia w życie i nie stanowią podstawy do zwrotu należności celnych pobranych przed tą datą, chyba że przewidziano inaczej”.

Postępowania główne i pytania prejudycjalne

Sporne rozporządzenia

- 23 W dniu 7 lipca 2005 r. Komisja ogłosiła, w formie zawiadomienia opublikowanego w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (Dz.U. C 166, s. 14), wszczęcie postępowania antydumpingowego w odniesieniu do przywozu do Unii niektórych rodzajów obuwia ze skórzanymi cholewkami pochodzącego z Chin i Wietnamu (zwanymi dalej „rozpatrywanymi produktami”).
- 24 W dniu 23 marca 2006 r. Komisja przyjęła rozporządzenie (WE) nr 553/2006 nakładające tymczasowe cło antydumpingowe na przywóz niektórych rodzajów obuwia ze skórzanymi cholewkami pochodzącego z Chińskiej Republiki Ludowej i Wietnamu (Dz.U. L 98, s. 3, zwane dalej „rozporządzeniem tymczasowym”). Rozporządzenie to, zgodnie z jego art. 3, weszło w życie w dniu 7 kwietnia 2006 r. na okres sześciu miesięcy.
- 25 Motywy 119 i 120 rozporządzenia tymczasowego wskazują:
- „(119) Zainteresowane strony twierdziły także, że struktury kosztów w Brazylii i krajach, których dotyczy postępowanie różnią się, ponieważ niektóre koszty (badań i rozwoju, projektowania itp.), pokrywane przez konsumentów zaopatrywanych przez chińskich i wietnamskich eksporterów, są ponoszone przez producentów brazylijskich i jako takie stanowią część ich kosztów produkcji.
- (120) W rzeczywistości stwierdzono, że w niektórych przypadkach eksporterzy z krajów, których dotyczy postępowanie, sprzedają wyroby objęte postępowaniem dawnym producentom [unijnym] w [Unii], którzy w dalszym ciągu pokrywają wspomniane wyżej elementy kosztów produkcji i sprzedają wyroby pod swoją własną marką. Nie jest to jednakże powód, dla którego należałoby odrzucić Brazylię jako odpowiedni kraj analogiczny, ponieważ przy określaniu wartości normalnej możliwe jest dokonanie korekt dla takich kosztów”.
- 26 W dniu 5 października 2006 r. Rada przyjęła rozporządzenie ostateczne, w którym ustanowiono ostateczne cło antydumpingowe w odniesieniu do wspomnianego przywozu.
- 27 Motywy 132–135 rozporządzenia ostatecznego wskazują:
- „(132) Niektóre zainteresowane strony twierdziły, że należało dokonać [nie należało dokonywać żadnego] dostosowania wartości normalnej w odniesieniu do badań i rozwoju (B&R), ponieważ producenci chińscy i wietnamscy ponosili podobne koszty badań i rozwoju.

- (133) Jednakże stwierdzono, że koszty B&R poniesione przez producentów z objętych próbą krajów, których dotyczy postępowanie, były związane jedynie z badaniami i rozwojem produkcji, podczas gdy badania i rozwój producentów brazylijskich obejmowały również projektowanie i kontrolę wyrywkową nowych modeli obuwia, tj. ten rodzaj B&R jest inny, zatem utrzymanie tego dostosowania uznaje się za konieczne.
- (134) Inna strona twierdziła ponadto, że konieczne jest dokonanie innego dostosowania, aby uwzględnić to, że zysk uzyskiwany ze sprzedaży wyrobów producentom oryginalnego sprzętu (»OEM«) jest mniejszy niż w przypadku innych rodzajów sprzedaży.
- (135) Jednakże również to twierdzenie nie zostało poparte ustaleniami dochodzenia przeprowadzonego w przedsiębiorstwach brazylijskich, gdzie takie różnice nie istnieją. Ponadto różnica między sprzedażą na rzecz OEM a sprzedażą wyrobów pod własną marką została już uwzględniona w dostosowaniu dokonanym w celu uwzględnienia kosztów badań i rozwoju. Wniosek został zatem odrzucony”.
- 28 W art. 1 ust. 3 rozporządzenia ostatecznego określono stawkę tego cła na 16,5% w odniesieniu do rozpatrywanych produktów produkowanych przez wszystkie spółki z siedzibą w Chinach, z wyjątkiem Golden Stepu, na 9,7% w odniesieniu do produktów produkowanych przez tę ostatnią spółkę oraz na 10% w odniesieniu do produktów produkowanych przez wszystkie spółki z siedzibą w Wietnamie.
- 29 Ponadto w art. 3 tego rozporządzenia przewidziano, że akt ten wejdzie w życie następnego dnia po opublikowaniu go w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, co nastąpiło w dniu 6 października 2006 r., i że rozporządzenie to obowiązuje przez okres dwóch lat.
- 30 W dniu 5 września 2007 r. Komisja przyjęła rozporządzenie (WE) nr 1028/2007 w sprawie wszczęcia dochodzenia dotyczącego możliwego obchodzenia środków antydumpingowych nałożonych rozporządzeniem nr 1472/2006 na przywóz niektórych rodzajów obuwia ze skórzanymi cholewkami pochodzącego z Chińskiej Republiki Ludowej w drodze przywozu niektórych rodzajów obuwia ze skórzanymi cholewkami wysyłanego ze Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau, zgłoszonego lub niezgłoszonego jako pochodzące ze Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau, i poddające ten przywóz rejestracji (Dz.U. L 234, s. 3).
- 31 W dniu 29 kwietnia 2008 r. Rada przyjęła rozporządzenie (WE) nr 388/2008 rozszerzające ostateczne cło antydumpingowe, nałożone rozporządzeniem nr 1472/2006 na przywóz niektórych rodzajów obuwia ze skórzanymi cholewkami pochodzącego z Chińskiej Republiki Ludowej na przywóz tego samego produktu wysyłanego ze Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau, zgłoszonego lub niezgłoszonego jako pochodzący ze Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau (Dz.U. L 117, s. 1).
- 32 W ogłoszeniu opublikowanym w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w dniu 3 października 2008 r. (Dz.U. C 251, s. 1) Komisja powiadomiła o wszczęciu przeglądu wygaśnięcia środków antydumpingowych stosowanych do przywozu niektórych rodzajów obuwia ze skórzanymi cholewkami pochodzącego z Chin i Wietnamu.
- 33 W dniu 22 grudnia 2009 r. Rada przyjęła rozporządzenie rozszerzające, w którym ustanowiono ostateczne cło antydumpingowe na przywóz rozpatrywanych produktów, rozszerzone na przywóz wysyłany ze Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau Chińskiej Republiki Ludowej, zgłoszony lub niezgłoszony jako pochodzący z tego specjalnego regionu administracyjnego, w związku ze wspomnianym przeglądem.

- 34 W art. 1 ust. 3 i 4 rozporządzenia rozszerzającego określono stawkę tego cła na 16,5% w odniesieniu do produktów produkowanych przez wszystkie spółki z siedzibą w Chinach, z wyjątkiem spółki Golden Step, a także w odniesieniu do produktów wysyłanych z Makau, na 9,7% w odniesieniu do produktów produkowanych przez Golden Step i na 10% w odniesieniu do produktów produkowanych przez wszystkie spółki z siedzibą w Wietnamie.
- 35 Ponadto w art. 2 rozporządzenia rozszerzającego przewidziano, że wchodzi ono w życie następnego dnia po opublikowaniu go w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, co nastąpiło w dniu 30 grudnia 2009 r., i że rozporządzenie to obowiązuje przez okres 15 miesięcy.

Powstałe spory

- 36 Poprzez dwa wyroki z dnia 4 marca 2010 r.: *Brosmann Footwear (HK) i in./Rada* (T-401/06, EU:T:2010:67), a także *Zhejiang Aokang Shoes i Wenzhou Taima Shoes/Rada* (T-407/06 i T-408/06, EU:T:2010:68), Sąd Unii Europejskiej oddalił trzy skargi mające na celu stwierdzenie nieważności rozporządzenia ostatecznego, wniesione przez niektóre spółki z siedzibą w Chinach, które produkują i eksportują rozpatrywane produkty.
- 37 Poprzez dwa wyroki: z dnia 2 lutego 2012 r., *Brosmann Footwear (HK) i in./Rada* (C-249/10 P, EU:C:2012:53), i z dnia 15 listopada 2012 r., *Zhejiang Aokang Shoes/Rada* (C-247/10 P, EU:C:2012:710), Trybunał, do którego zostały złożone odwołania od wspomnianych dwóch wyroków Sądu, po pierwsze, uchylił te wyroki, a po drugie, stwierdził nieważność rozporządzenia ostatecznego w zakresie, w jakim dotyczyło ono skarżących w sprawach, w których wydano te wyroki.
- 38 We wspomnianych wyrokach Trybunał orzekł przede wszystkim, że rozporządzenie ostateczne jest obarczone naruszeniem spoczywającego na Komisji obowiązku zbadania wniosków producentów o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej i wypowiedzenia się na temat każdego z tych wniosków w terminie trzech miesięcy od wszczęcia przez Komisję dochodzenia zgodnie z art. 2 ust. 7 lit. b) i c) rozporządzenia nr 384/96, także w przypadku gdy, po pierwsze, instytucja ta postanowiła skorzystać z metody kontroli wyrwykowej przewidzianej w art. 17 tego rozporządzenia w celu obliczenia marginesu dumpingu i, po drugie, producenci, którzy złożyli wspomniane wnioski, nie zostali ujęci w uwzględnionej próbie [zob. podobnie wyroki: *Brosmann Footwear (HK) i in./Rada*, C-249/10 P, EU:C:2012:53, pkt 36–40; *Zhejiang Aokang Shoes/Rada*, C-247/10 P, EU:C:2012:710, pkt 29–34].
- 39 Następnie Trybunał stwierdził, iż nie jest wykluczone, że takie badanie doprowadziłoby do nałożenia na skarżące w sprawach, w których wydano te wyroki, ostatecznego cła antydumpingowego w stawce innej niż mająca do nich zastosowanie na mocy art. 1 ust. 3 rozporządzenia ostatecznego i wynosząca 16,5%. Ten ostatni przepis nakłada bowiem cło antydumpingowe w wysokości 9,7% na jedynego producenta chińskiego ujętego w próbie uwzględnionej przez Komisję i który uzyskał status przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej, czyli na Golden Step. Tymczasem gdyby Komisja stwierdziła, że warunki gospodarki rynkowej przeważały także w odniesieniu do tych skarżących, które nie zostały ujęte w próbie, ale złożyły wniosek o uzyskanie tego samego statusu, skarżące te także mogłyby skorzystać z cła o takiej stawce, ponieważ obliczenie indywidualnego marginesu dumpingu było niemożliwe [zob. podobnie wyroki: *Brosmann Footwear (HK) i in./Rada*, C-249/10 P, EU:C:2012:53, pkt 42; *Zhejiang Aokang Shoes/Rada*, C-247/10 P, EU:C:2012:710, pkt 36].
- 40 Wreszcie Trybunał stwierdził, że nie należy ograniczać w czasie skutków wykładni rozporządzenia nr 384/96, o której to wykładni mowa w pkt 38 niniejszego wyroku (wyrok *Zhejiang Aokang Shoes/Rada*, C-247/10 P, EU:C:2012:710, pkt 39–41).

Sprawa C-659/13

- 41 Wnioskiem złożonym tytułem zabezpieczenia do organu ds. podatków i cel Zjednoczonego Królestwa w dniu 30 czerwca 2010 r. na mocy art. 236 kodeksu celnego Clark zażądał zwrotu cła antydumpingowego, które uiszczył ze względu na przywóz rozpatrywanych produktów do Unii w okresie od 1 lipca 2007 r. do kwietnia 2010 r. Wniosek ten uzasadnił, podnosząc, że rozporządzenie ostateczne jest nieważne, wnosząc jednocześnie do tego organu o zawieszenie postępowania w tej kwestii do momentu wydania wyroków *Brosmann Footwear (HK)* i *in./Rada (C-249/10 P, EU:C:2012:53)* i *Zhejiang Aokang Shoes/Rada (C-247/10 P, EU:C:2012:710)*.
- 42 Wnioskiem złożonym do wspomnianego organu w dniu 2 marca 2012 r. na mocy art. 236 kodeksu celnego Clark powtórzył swój wcześniejszy wniosek, rozszerzając jednocześnie okres, w odniesieniu do którego domagał się zwrotu uiszczonego przez siebie cła antydumpingowego, do dnia 31 sierpnia 2010 r. Kwota cła, którego zwrotu zażądała ta spółka, wynosi 42 592 829,52 funtów szterlingów (GBP) (około 60 mln EUR).
- 43 Decyzją z dnia 13 marca 2013 r. organ podatkowy i celny Zjednoczonego Królestwa oddalił złożone przez Clark wnioski. Organ ten uzasadnił swą decyzję w oparciu o dwa powody, twierdząc, po pierwsze, że w wyrokach *Brosmann Footwear (HK)* i *in./Rada (C-249/10 P, EU:C:2012:53)* i *Zhejiang Aokang Shoes/Rada (C-247/10 P, EU:C:2012:710)* Trybunał wyłącznie stwierdził nieważność rozporządzenia ostatecznego w odniesieniu do skarżących w sprawach, w których wydano te wyroki, a po drugie, że żaden z produktów przywożonych przez Clark do Unii nie pochodził od tych skarżących.
- 44 W dniu 11 kwietnia 2013 r. Clark złożył skargę na wspomnianą decyzję do First-tier Tribunal (Tax Chamber) [sądu pierwszej instancji (izba podatkowa)].
- 45 Sąd ten żywi wątpliwości co do ważności rozporządzenia ostatecznego, zważywszy w szczególności na wyroki *Brosmann Footwear (HK)* i *in./Rada (C-249/10 P, EU:C:2012:53)* i *Zhejiang Aokang Shoes/Rada (C-247/10 P, EU:C:2012:710)*. Zastanawia się także nad wykładnią, jaką należy nadać art. 236 kodeksu celnego.
- 46 W tych okolicznościach First-tier Tribunal (Tax Chamber) [sąd pierwszej instancji (izba podatkowa)] postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy rozporządzenie ostateczne jest nieważne w zakresie, w jakim narusza ono art. 2 ust. 7 lit. b) i art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 384/96, zważywszy, że Komisja nie zbadała wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej i indywidualne traktowanie, złożonych przez producentów eksportujących w Chinach i Wietnamie, którzy nie zostali objęci wyrywkową kontrolą na podstawie art. 17 rozporządzenia nr 384/96?
 - 2) Czy rozporządzenie ostateczne jest nieważne w zakresie, w jakim narusza ono art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 384/96, zważywszy, że Komisja nie rozstrzygnęła w terminie trzech miesięcy od wszczęcia dochodzenia wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej, złożonych przez producentów eksportujących w Chinach i Wietnamie, którzy nie zostali objęci wyrywkową kontrolą na podstawie art. 17 rozporządzenia nr 384/96?
 - 3) Czy rozporządzenie ostateczne jest nieważne w zakresie, w jakim narusza ono art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 384/96, zważywszy, że Komisja nie rozstrzygnęła w terminie trzech miesięcy od wszczęcia dochodzenia wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego

w warunkach gospodarki rynkowej, złożonych przez producentów eksportujących w Chinach i Wietnamie, którzy zostali objęci wyrywkową kontrolą na podstawie art. 17 rozporządzenia nr 384/96?

- 4) Czy sporne rozporządzenie jest nieważne w zakresie, w jakim narusza ono art. 3, art. 4 ust. 1, art. 5 ust. 4 i art. 17 rozporządzenia 384/96, zważywszy, że liczba współpracujących unijnych producentów przemysłowych nie była wystarczająca, aby Komisja mogła prawidłowo oszacować szkodę, a w konsekwencji prawidłowo ocenić związek przyczynowy?
- 5) Czy rozporządzenie ostateczne jest nieważne w zakresie, w jakim narusza ono art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 384/96 oraz art. 296 WE, zważywszy, że dowód zawarty w aktach dochodzenia świadczy o tym, że szkoda dla przemysłu Unii została oszacowana na podstawie danych zawierających błędy materialne, zaś w spornym rozporządzeniu nie wyjaśniono w żaden sposób, dlaczego dowód ten został pominięty?
- 6) Czy sporne rozporządzenie jest nieważne w zakresie, w jakim narusza ono art. 3 ust. 7 rozporządzenia nr 384/96, zważywszy, że skutki innych czynników, o których wiadomo, że powodują szkody, nie zostały wyodrębnione i odróżnione od skutków przywozów stanowiących rzekomo dumping?
- 7) W jakim zakresie sądy państw członkowskich mogą polegać na wykładni rozporządzenia ostatecznego, której dokonał Trybunał w wyrokach *Brosmann Footwear (HK) i in./Rada* (C-249/10 P, EU:C:2012:53) i *Zhejiang Aokang Shoes/Rada* (C-247/10 P, EU:C:2012:710), aby uznać, że należności celne nie były prawnie należne w rozumieniu art. 236 kodeksu celnego w wypadku przedsiębiorstw, które – tak jak wnoszący odwołanie w sprawach, w których zostały wydane wyroki *Brosmann Footwear (HK) i in./Rada* i *Zhejiang Aokang Shoes/Rada* – nie zostały objęte wyrywkową kontrolą, ale przedłożyły wnioski o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej i indywidualne traktowanie, które to wnioski nie zostały rozpatrzone?”.

Sprawa C-34/14

- 47 W trzech wnioskach złożonych do głównego urzędu celnego w Norymberdze w dniach 21 grudnia 2011 r. i 20 stycznia 2012 r. na mocy art. 236 kodeksu celnego Puma zażądała zwrotu cła antydumpingowego, które uiszczała w związku z przywozem rozpatrywanych produktów do Unii w okresie od 7 kwietnia 2006 r. do 1 kwietnia 2011 r., podnosząc, że sporne rozporządzenia są nieważne. Kwota, której zwrotu zażądała, wynosiła wtedy 5 100 983,90 EUR.
- 48 Decyzją z dnia 5 lipca 2012 r. główny urząd celny w Norymberdze oddalił złożone przez Pumę wnioski. Urząd ten uzasadnił swą decyzję, podnosząc, po pierwsze, że w wyroku *Brosmann Footwear (HK) i in./Rada* (C-249/10 P, EU:C:2012:53) Trybunał stwierdził nieważność rozporządzenia ostatecznego wyłącznie w zakresie, w jakim dotyczyło ono wnoszących odwołanie w sprawach, w których wydano te wyroki, a po drugie, że żaden z produktów przywożonych przez Pumę do Unii nie pochodził od tych wnoszących odwołanie.
- 49 W zażaleniu złożonym do głównego urzędu celnego w Norymberdze w dniu 18 lipca 2012 r. Puma ponownie zażądała zwrotu uiszczzonego przez nią cła antydumpingowego. Zmieniła jednak kwotę, której zwrotu żądała i która od tej pory wynosiła 5 059 386,70 EUR.
- 50 W związku z oddaleniem tego zażalenia decyzją z dnia 13 listopada 2012 r. Puma wniosła skargę do Finanzgericht München (sądu finansowego w Monachium).

- 51 Sąd ten żywi wątpliwości co do ważności spornych rozporządzeń, uwzględniając w szczególności wyroki *Brosmann Footwear (HK) i in./Rada* (C-249/10 P, EU:C:2012:53) i *Zhejiang Aokang Shoes/Rada* (C-247/10 P, EU:C:2012:710). W tych ramach zastanawia się on także, czy sporne rozporządzenia i niektóre z przepisów rozporządzenia nr 384/96, które zostały wykonane przez wspomniane rozporządzenia, są zgodne z porozumieniem antydumpingowym WTO. Zastanawia się wreszcie nad wykładnią, jaką należy nadać art. 236 kodeksu celnego.
- 52 W tych okolicznościach Finanzgericht München (sąd finansowy w Monachium) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy rozporządzenie ostateczne oraz rozporządzenie rozszerzające są w całości ważne, o ile nie zostały uznane za nieważne wyrokami Trybunału *Brosmann Footwear (HK) i in./Rada* (C-249/10 P, EU:C:2012:53) i *Zhejiang Aokang Shoes/Rada* (C-247/10 P, EU:C:2012:710)?
- 2) Na wypadek gdy na pytanie pierwsze zostanie udzielona odpowiedź przecząca, ale wymienione rozporządzenia nie są w całości nieważne:
- a) W odniesieniu do których eksporterów i producentów w Chinach i w Wietnamie, od których Puma pozyskiwała towary w latach 2006–2011, nieważne są rozporządzenie ostateczne oraz rozporządzenie rozszerzające?
- b) Czy całkowite albo częściowe stwierdzenie nieważności wskazanych rozporządzeń stanowi nieprzewidziane okoliczności lub działanie siły wyższej w rozumieniu art. 236 ust. 2 akapit drugi kodeksu celnego?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie dopuszczalności

- 53 Rada i Komisja podnoszą, że Clark i Puma nie są uprawnione do powoływania się na nieważność spornych rozporządzeń przed sądami odsyłającymi i że w konsekwencji pytania przedstawione przez te sądy i dotyczące ważności tych rozporządzeń należy uznać za niedopuszczalne.
- 54 W pierwszym rzędzie Komisja utrzymuje, że sporne rozporządzenia dotyczą indywidualnie osób prawnych takich jak Clark i Puma i że spółki te mogły zatem bezpośrednio zażądać od sądu Unii stwierdzenia ich nieważności.
- 55 W tym zakresie należy zaznaczyć przede wszystkim, że sprawy w postępowaniach głównych zostały wszczęte na skutek wniosków o zwrot ceł antydumpingowych uiszczonych na podstawie spornych rozporządzeń, które to wnioski zostały złożone przez Clark i Pumą do właściwych krajowych urzędów celnych na mocy art. 236 kodeksu celnego, a następnie przez te urzędy oddalone. W następstwie tych decyzji o oddaleniu Clark i Puma skorzystały z prawa do skargi, które im przysługuje na mocy art. 243 kodeksu celnego, na warunkach przewidzianych w prawie wewnętrznym.
- 56 Tymczasem zgodnie z utrwalonym orzecnictwem zasada ogólna, która ma na celu zagwarantowanie, aby każdy miał możliwość powołania się, w ramach zaskarżenia niekorzystnego dla niego środka krajowego, na nieważność aktu Unii służącego za podstawę tego środka, nie wyklucza, aby prawo to podlegało warunkowi, iż zainteresowany nie miał prawa do bezpośredniego żądania przed sądem Unii stwierdzenia nieważności tego aktu na podstawie art. 263 TFUE. Jednak tylko w przypadku gdy można stwierdzić, że skarga danej osoby o stwierdzenie nieważności rozpatrywanego aktu byłaby bez wątpienia dopuszczalna, osoba ta nie ma prawa powoływać się na jego nieważność przed właściwym sądem

krajowym (zob. podobnie wyroki: TWD Textilwerke Deggendorf, C-188/92, EU:C:1994:90, pkt 23; Walimar, C-374/12, EU:C:2014:2231, pkt 28, 29; a także TMK Europe, C-143/14, EU:C:2015:236, pkt 18).

- 57 A zatem tylko w przypadku, gdy można byłoby stwierdzić, że sporne rozporządzenia dotyczą bez wątpienia osób prawnych takich jak Clark i Puma bezpośrednio i indywidualnie w rozumieniu art. 263 akapit czwarty TFUE, osoby te nie miałyby prawa powoływać się na nieważność owych rozporządzeń przed sądami odsyłającymi.
- 58 Następnie należy stwierdzić, że rozporządzenia takie jak te sporne mają charakter normatywny, ponieważ mają zastosowanie do ogółu zainteresowanych podmiotów gospodarczych (zob. podobnie wyroki: Allied Corporation i in./Komisja, 239/82 i 275/82, EU:C:1984:68, pkt 11, 12; a także TMK Europe, C-143/14, EU:C:2015:236, pkt 18).
- 59 Wreszcie należy przypomnieć, że Trybunał zidentyfikował w swym orzecznictwie niektóre kategorie podmiotów gospodarczych, których rozporządzenie ustanawiające cło antydumpingowe może dotyczyć indywidualnie, co nie stoi na przeszkodzie temu, aby rozporządzenie to dotyczyło indywidualnie również innych podmiotów ze względu na ich szczególne cechy wyróżniające te podmioty spośród wszystkich pozostałych osób (zob. podobnie wyroki: Extramet Industrie/Rada, C-358/89, EU:C:1991:214, pkt 16; TMK Europe, C-143/14, EU:C:2015:236, pkt 22).
- 60 Po pierwsze, rozporządzenie ustanawiające cła antydumpingowe może dotyczyć indywidualnie tych producentów i eksporterów danego produktu, którym zarzucane są praktyki dumpingowe poprzez wykorzystanie danych wynikających z ich działalności handlowej (wyrok Walimar, C-374/12, EU:C:2014:2231, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 61 Po drugie, podobnie jest w wypadku importerów, których ceny odsprzedaży danych produktów zostały uwzględnione dla celów skonstruowania cen eksportowych i których w konsekwencji dotyczą ustalenia odnoszące się do istnienia praktyki dumpingowej (wyroki: Nashua Corporation i in./Komisja i Rada, C-133/87 i C-150/87, EU:C:1990:115, pkt 15; Gestetner Holdings/Rada i Komisja, C-156/87, EU:C:1990:116, pkt 18; a także TMK Europe, C-143/14, EU:C:2015:236, pkt 20).
- 62 Po trzecie, może tak być także w przypadku importerów powiązanych z eksporterami rozpatrywanego produktu, w szczególności w wypadku gdy cena eksportowa została obliczona na podstawie cen odsprzedaży na rynku Unii stosowanych przez tychże importerów oraz w wypadku gdy samo cło antydumpingowe zostało obliczone w oparciu o te ceny odsprzedaży (wyroki: Neotype Techmashexport/Komisja i Rada, C-305/86 i C-160/87, EU:C:1990:295, pkt 19, 20; a także TMK Europe, C-143/14, EU:C:2015:236, pkt 21).
- 63 W niniejszym przypadku jest bezsporne, że Clark i Puma nie zostały w spornych rozporządzeniach zidentyfikowane jako producenci lub eksporterzy rozpatrywanego produktu w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 60 niniejszego wyroku. Poza tym Komisja wskazała w swych uwagach, że nie twierdzi, iż Puma jest importerem powiązany w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 62 niniejszego wyroku. Natomiast z jej uwag na piśmie i ustnych wynika, że twierdzi ona, iż Clark i Puma charakteryzują się szczególnym modelem gospodarczym, zwanym „original equipment manufacturer” (OEM), a zatem modelem przedsiębiorstwa, które dostarcza pod swym znakiem towarowym produkty produkowane przez inne przedsiębiorstwa, która to okoliczność została uwzględniona w spornych rozporządzeniach.
- 64 W tym zakresie jest prawdą, że w szczególnych okolicznościach Trybunał stwierdził już – w świetle orzecznictwa przytoczonego w pkt 61 niniejszego wyroku – iż podmiot, który wybrał wymieniony powyżej model gospodarczy, należy uznać za podmiot, którego rozporządzenie ustanawiające cło

antydumpingowe dotyczy indywidualnie (zob. podobnie wyroki: *Nashua Corporation i in./Komisja i Rada*, C-133/87 i C-150/87, EU:C:1990:115, pkt 3, 17–20; a także *Gestetner Holdings/Rada i Komisja*, C-156/87, EU:C:1990:116, pkt 3, 20–23).

- 65 Jednakże w niniejszym przypadku jest oczywiste, że motywy 119 i 120 rozporządzenia tymczasowego i motywy 132–135 rozporządzenia ostatecznego, na których Komisja opiera swój argument, nie pozwalają ani na stwierdzenie, że Clark i Puma znajdują się w sytuacji podobnej do sytuacji, której dotyczyły wyroki przytoczone w poprzednim punkcie niniejszego wyroku, ani w konsekwencji na stwierdzenie, że mogą one bez wątplenia żądać bezpośrednio przed sądem Unii stwierdzenia nieważności spornych rozporządzeń.
- 66 Podczas bowiem gdy w wyrokach *Nashua Corporation i in./Komisja i Rada* (C-133/87 i C-150/87, EU:C:1990:115), a także *Gestetner Holdings/Rada i Komisja* (C-156/87, EU:C:1990:116) sytuacja indywidualna niektórych dostawców skarżących, na których zostało nałożone cło antydumpingowe, została bezpośrednio uwzględniona przez Radę, to motywy rozporządzenia tymczasowego i rozporządzenia ostatecznego, o których mowa w poprzednim punkcie niniejszego wyroku, nie wymieniają żadnego podmiotu w szczególności i odnoszą się częściowo do stwierdzeń dotyczących spółek brazylijskich.
- 67 W drugiej kolejności Rada i Komisja podnoszą, że Clarkowi i Pumie nie przysługuje prawo do powoływania się na nieważność spornych rozporządzeń w ramach skarg takich jak te wniesione do sądów odsyłających, ponieważ zgodnie z art. 11 ust. 8 rozporządzenia nr 384/96 miały one możliwość żądania zwrotu uiszczonych przez nie ceł antydumpingowych, lecz nie skorzystały z niej w wyznaczonym w tym celu terminie sześciu miesięcy.
- 68 W tym względzie należy jednak przede wszystkim stwierdzić, że ani brzmienie art. 11 ust. 8 rozporządzenia nr 384/96, ani brzmienie art. 236 kodeksu celnego, na których oparły się Clark i Puma przy składaniu wniosków, w związku z którymi zawiąły spory w postępowaniach głównych, nie dostarczają żadnej podstawy w tekście umożliwiającej stwierdzenie, że importerzy, którzy nie skorzystali z procedury przewidzianej w art. 11 ust. 8 rozporządzenia nr 384/96 w wyznaczonym w tym celu terminie, nie mają prawa lub nie mają już prawa do skorzystania z procedury ustanowionej w art. 236 kodeksu celnego.
- 69 Następnie należy stwierdzić, podobnie jak uczynił to rzecznik generalny w pkt 53 i 54 opinii, że cel procedury ustanowionej w art. 11 ust. 8 rozporządzenia nr 384/96 jest odmienny od celu procedury przewidzianej w art. 236 kodeksu celnego. W rezultacie procedura przewidziana w art. 11 ust. 8 rozporządzenia nr 384/96 ma na celu umożliwienie importerom, którzy uiścili cła antydumpingowe, żądania zwrotu tych ceł od Komisji za pośrednictwem właściwych organów krajowych w przypadku, gdy zostanie wykazane, że margines dumpingu, na podstawie którego te cła zostały uiszczone, został wyeliminowany lub zmniejszony do poziomu niższego od poziomu obowiązującego cła. W ramach tej procedury importerzy nie kwestionują zgodności z prawem cła antydumpingowego, które zostało na nich nałożone, ale wskazują na zmianę sytuacji faktycznej mającą bezpośredni wpływ na pierwotnie ustalony margines dumpingu. Natomiast procedura przewidziana w art. 236 kodeksu celnego umożliwia wspomnianym importerom żądanie zwrotu uiszczonych przez nich ceł przywozowych lub wywozowych w przypadku, gdy zostanie ustalone, że cła te nie były prawnie należne w momencie ich zapłaty.
- 70 Wreszcie, struktura tych dwóch procedur jest z gruntu odmienna. W szczególności procedura ustanowiona w art. 11 ust. 8 rozporządzenia nr 384/96 objęta jest zakresem uprawnień Komisji i do jej zastosowania może dojść jedynie w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym ostateczna kwota podlegająca pobraniu została należycie określona przez właściwe organy, podczas gdy procedura przewidziana w art. 236 kodeksu celnego objęta jest zakresem uprawnień krajowych urzędów celnych i można ją zastosować w terminie trzech lat od dnia powiadomienia dłużnika o wspomnianych należnościach.

- 71 W trzeciej kolejności Rada i Komisja twierdzą, że Clarkowi i Pumie nie można dać możliwości powołania się w ramach zarzutu nieważności – takiego, jaki został podniesiony przeciwko spornym rozporządzeniom – na naruszenie przepisów rozporządzenia nr 384/96 dotyczących wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej lub o traktowanie indywidualne. Oznaczałoby to bowiem umożliwienie importerom powoływania się na prawa o charakterze podmiotowym, ustanowione przez to rozporządzenie wyłącznie na rzecz producentów i eksporterów objętych dochodzeniem antydumpingowym.
- 72 Argumentacja ta nie ma znaczenia w kontekście niniejszej sprawy. Sytuacja, w jakiej znajdują się Clark i Puma, jest odmienna od sytuacji osoby zmierzającej do uzyskania od sądu Unii stwierdzenia nieważności rozporządzenia, w którym ustanowiono cło antydumpingowe, lecz taka sama jak sytuacja osoby powołującej się przed sądem krajowym na nieważność rozporządzenia w ramach skargi wniesionej przeciwko środkowi krajowemu wydanemu na podstawie tego aktu, którego w sposób oczywisty osoba ta nie mogła zaskarżyć przed sądem Unii.
- 73 Tymczasem, jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 59 opinii, importerzy tacy jak Clark i Puma, którzy uiszcili cło antydumpingowe, mają odpowiedni oczywisty interes i możliwość, aby podnieść w ramach skarg – takich jak skargi w postępowaniach głównych – że rozporządzenia ustanawiające to cło są nieważne z tego względu, że wspomniane cło zostało nałożone bez wcześniejszego wypowiedzenia się Komisji – zgodnie z zasadami przewidzianymi w rozporządzeniu nr 384/96 – w przedmiocie złożonych przez producentów lub eksporterów danych produktów wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej lub o traktowanie indywidualne. Nieuwzględnienie tych wniosków może mieć bowiem negatywny wpływ na cło antydumpingowe, które zostanie nałożone po przeprowadzeniu procedury na produkty danych podmiotów [zob. podobnie wyroki: *Brosmann Footwear (HK) i in./Rada*, C-249/10 P, EU:C:2012:53, pkt 42; *Zhejiang Aokang Shoes/Conseil*, C-247/10 P, EU:C:2012:710, pkt 36].
- 74 Uwzględniając wszystkie powyższe rozważania, należy stwierdzić, że Clark i Pumą należy uznać za podmioty uprawnione do powoływania się na nieważność spornych rozporządzeń przed sądami odsyłającymi, a zatem przedstawione w tym zakresie pytania prejudycjalne są dopuszczalne.

W przedmiocie pytań dotyczących ważności rozporządzenia ostatecznego

- 75 Poprzez pytania od pierwszego do szóstego w sprawie C-659/13, a także poprzez pytania pierwsze i drugie lit. a) w sprawie C-34/14, które należy zbadać łącznie, każdy z sądów odsyłających zmierza do ustalenia, czy rozporządzenie ostateczne narusza – z różnych względów – art. 296 TFUE, a także 2 ust. 7 lit. b) i c), art. 3 ust. 1, 2 i 5–7, art. 4 ust. 1, art. 5 ust. 4, art. 9 ust. 5 i 6 lub art. 17 rozporządzenia nr 384/96, przy czym niektóre z tych artykułów lub przepisów są uwzględniane odrębnie, a pozostałe łącznie.

Uwagi wstępne

- 76 Na wstępie należy przede wszystkim stwierdzić, że niektóre z powodów, dla których sąd odsyłający w sprawie C-659/13 przedstawił pytanie, czy rozporządzenie ostateczne jest nieważne, odnoszą się do dochodzenia Komisji, które doprowadziło do przyjęcia tego rozporządzenia (pytania od pierwszego do czwartego). Pozostałe powody dotyczą samego wspomnianego rozporządzenia (pytania piąte i szóste). Tymczasem rozpatrywane rozporządzenie jest aktem Rady. Poza tym rozporządzenie to potwierdziło co do zasady zarówno wybór metodologii i procedur dokonany przez Komisję w ramach tego dochodzenia, jak i ocenę i wnioski, jakie zostały wyciągnięte przez tę instytucję w rozporządzeniu tymczasowym.

- 77 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że poprzez wszystkie te pytania wspomniany sąd odsyłający odnosi się nie tylko do działania Komisji, jak to wynika wyraźnie ze wspomnianych pytań, ale także do działania Rady. Skądinąd w taki sam sposób należy rozumieć pytania przedstawione w sprawie C-34/14. O ile bowiem z brzmienia tych pytań nie wynikają jasno poszczególne przyczyny nieważności, nad którymi sąd odsyłający się zastanawia, o tyle wydane przez ten sąd postanowienie odsyłające umożliwia stwierdzenie, że przyczyny te także odnoszą się do dochodzenia przeprowadzonego przez Komisję (w przypadku niektórych) i wniosków wyciągniętych z tego dochodzenia przez Radę w rozporządzeniu ostatecznym (w przypadku pozostałych).
- 78 Następnie w sprawie C-34/14 sąd odsyłający zastanawia się także, w ramach swych pytań pierwszego i drugiego lit. a), nad ważnością rozporządzenia rozszerzającego. Tymczasem z jego postanowienia odsyłającego wynika, że sąd ten nie powołuje się w tym zakresie na żadną inną możliwą przyczynę nieważności niż te, w związku z którymi powziął wątpliwość co do ważności rozporządzenia ostatecznego.
- 79 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że tylko w zakresie, w jakim badanie pytań dotyczących rozporządzenia ostatecznego prowadzi do wniosku, iż rozporządzenie to jest w całości lub w części nieważne, rozporządzenie rozszerzające będzie mogło w stosownym przypadku zostać uznane za nieważne w tym samym zakresie.
- 80 Wreszcie, w sprawie C-34/14, w ramach pytań dotyczących ważności rozporządzenia ostatecznego, sąd odsyłający powołuje się, po pierwsze, na porozumienie antydumpingowe WTO, a po drugie, na niektóre decyzje i zalecenia ORS, które jego zdaniem mogą mieć wpływ na ważność tego rozporządzenia.
- 81 W tych okolicznościach należy ustalić na wstępie, czy porozumienie to oraz te decyzje i zalecenia ORS mogą zostać powołane w tej sprawie, a tym samym, czy ważność rozporządzenia ostatecznego należy oceniać z ich uwzględnieniem.
- 82 W pierwszej kolejności z art. 216 ust. 2 TFUE wynika, że umowy międzynarodowe zawarte przez Unię wiążą jej instytucje i mają pierwszeństwo przed przyjętymi przez nie aktami prawnymi (wyrok Intertanko i in., C-308/06, EU:C:2008:312, pkt 42 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 83 W niniejszym przypadku, ponieważ Unia jest stroną porozumienia antydumpingowego WTO, porozumienie to wiąże rzeczywiście jej instytucje.
- 84 W drugiej kolejności z utrwalonego orzecznictwa wynika, że postanowienia umowy międzynarodowej, której stroną jest Unia, mogą zostać powołane na poparcie skargi o stwierdzenie nieważności prawa wtórnego Unii, zarzutu opartego na niezgodności z prawem takiego aktu lub skargi o odszkodowanie wyłącznie pod dwoma warunkami, po pierwsze, że nie sprzeciwiają się temu charakter i struktura tej umowy, a po drugie, że treść tych postanowień jest bezwarunkowa i dostatecznie jasna (zob. podobnie wyroki: Intertanko i in., C-308/06, EU:C:2008:312, pkt 43, 45; a także FIAMM i in./Rada i Komisja, C-120/06 P i C-121/06 P, EU:C:2008:476, pkt 110, 120).
- 85 Tymczasem Trybunał wielokrotnie orzekał, że porozumienia WTO, zważywszy na ich charakter i kontekst systemowy, nie należą co do zasady do norm, w świetle których może być dokonywana kontrola zgodności z prawem aktów instytucji Unii (zob. podobnie wyroki: Portugalia/Rada, C-149/96, EU:C:1999:574, pkt 47; Komisja/Rusal Armenal, C-21/14 P, EU:C:2015:494, pkt 38).
- 86 Trybunał bowiem stwierdził, że przyznanie, iż zadanie zapewnienia zgodności prawa Unii z porozumieniami WTO spoczywa bezpośrednio na sądzie Unii, oznaczałoby pozbawienie organów ustawodawczych i wykonawczych Unii swobody manewru, jaką mają podobne organy partnerów handlowych Unii. Jak wiadomo, niektóre układające się strony, w tym najważniejsi partnerzy handlowi Unii, doszły do wniosku w świetle przedmiotu i celu porozumień WTO, że postanowienia te nie

znajdują się pośród norm, w świetle których ich sądy oceniają zgodność z prawem przepisów prawa wewnętrznego. Dopuszczenie takiego braku wzajemności groziłoby zakłóceniem równowagi w stosowaniu przepisów WTO (wyroki: Portugalia/Rada, C-149/96, EU:C:1999:574, pkt 43–46; Komisja/Rusal Armenal, C-21/14 P, EU:C:2015:494, pkt 39).

- 87 Niemniej jednak w dwóch wyjątkowych sytuacjach Trybunał przyznał, że do sądu Unii należy w odpowiednim przypadku kontrola zgodności z prawem aktu Unii i aktów wydanych w celu jego wykonania w świetle porozumień WTO. Chodzi, po pierwsze, o sytuację, w której Unia miała zamiar wykonać szczególny obowiązek przyjęty w ramach tych porozumień, i po drugie, o przypadek, w którym odnośny akt prawa Unii wyraźnie odsyła do konkretnych postanowień tych porozumień (zob. podobnie wyrok Komisja/Rusal Armenal, C-21/14 P, EU:C:2015:494, pkt 40, 41 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 88 Należy zatem ustalić, jak jest w niniejszym przypadku.
- 89 W tym zakresie należy przede wszystkim stwierdzić, że ani art. 9 ust. 5 akapit drugi rozporządzenia nr 384/96, którego dotyczą pytania sądu odsyłającego w sprawie C-34/14, ani skądinąd żaden inny artykuł tego rozporządzenia nie odsyłają do żadnego konkretnego postawienia tych porozumień.
- 90 Następnie, o ile prawdą jest, że motyw 5 rozporządzenia nr 384/96 stanowi, iż należy dokonać, „w możliwie najszerszym zakresie”, transpozycji postanowień porozumienia antydumpingowego WTO do prawa Unii, o tyle wyrażenie to powinno być interpretowane w ten sposób, że nawet jeżeli prawodawca unijny zamierzał uwzględnić postanowienia tego porozumienia przy przyjmowaniu rozporządzenia nr 384/96, to jednak nie wyraził swojej woli dokonania transpozycji każdego z tych postanowień do wspomnianego rozporządzenia (wyrok Komisja/Rusal Armenal, C-21/14 P, EU:C:2015:494, pkt 52).
- 91 W szczególności Trybunał orzekł już, że art. 2 ust. 7 rozporządzenia nr 384/96 stanowi wyraz woli prawodawcy unijnego, by przyjąć podejście właściwe dla porządku prawnego Unii poprzez ustanowienie specjalnego systemu szczegółowych zasad dotyczących obliczania wartości normalnej w odniesieniu do przywozu z państw nieposiadających gospodarki rynkowej (zob. podobnie wyrok Komisja/Rusal Armenal, C-21/14 P, EU:C:2015:494, pkt 47–50, 53). Tymczasem przepisy art. 9 ust. 5 akapit drugi rozporządzenia nr 384/96 odsyłają do art. 2 ust. 7 tego rozporządzenia i stanowią część integralną systemu, jaki ono ustanawia.
- 92 W konsekwencji należy stwierdzić, że porozumienie antydumpingowe WTO nie może być powoływane w celu podważenia zgodności z prawem rozporządzenia ostatecznego.
- 93 W trzeciej kolejności należy ustalić, czy wniosek ten może zostać podważony przez dwa sprawozdania ORS, na które powołał się wspomniany sąd odsyłający. Jak zostało wskazane w pkt 20 niniejszego wyroku, pierwsze z nich dotyczy sprawy „Wspólnoty Europejskie – Ostateczne środki antydumpingowe nałożone na przywóz niektórych elementów złącznych z żeliwa lub stali z Chin (WT/DS397/R)”. Drugie z tych sprawozdań, w niektórych punktach powtarzające treść pierwszego z nich, dotyczy sprawy „Unia Europejska – Środki antydumpingowe dotyczące niektórych rodzajów obuwia pochodzących z Chin (WT/DS405/R)” i odnosi się między innymi do zgodności spornych rozporządzeń z porozumieniami WTO.
- 94 W tym zakresie z orzecznictwa wynika, że biorąc pod uwagę charakter i systematykę systemu rozstrzygania sporów ustanowionego w porozumieniach WTO i istotne miejsce, jakie w tym systemie zajmują negocjacje pomiędzy umawiającymi się stronami, sąd Unii nie może w żadnym razie kontrolować zgodności z prawem lub ważności aktów Unii w świetle reguł WTO, dopóty, dopóki nie upłynie rozsądny termin wyznaczony Unii na dostosowanie się do decyzji i zaleceń ORS

stwierdzających nieprzebranie tych reguł. W przeciwnym wypadku termin ten zostałby pozbawiony skutku (zob. podobnie wyroki: Biret International/Rada, C-93/02 P, EU:C:2003:517, pkt 62; a także X i X BV, C-319/10 i C-320/10, EU:C:2011:720, pkt 41).

- 95 Poza tym wpływ tego terminu nie oznacza, że Unia wyczerpała przewidziane przez wspomniany system rozstrzygnięcia sporów możliwości znalezienia rozwiązania sporu dzielącego strony. W tych okolicznościach nałożenie na sąd Unii, ze względu na sam fakt upływu tego terminu, obowiązku kontrolowania zgodności z prawem lub ważności danych środków Unii w świetle zasad WTO oraz decyzji i zaleceń ORS stwierdzających ich nieprzebranie mogłoby osłabić pozycję Unii w zakresie poszukiwania rozwiązania, które byłoby zarazem zgodne z regułami WTO i wzajemnie akceptowalne przez strony sporu (zob. podobnie wyroki: Van Parys, C-377/02, EU:C:2005:121, pkt 51, 54; FIAMM i in./Rada i Komisja, C-120/06 P i C-121/06 P, EU:C:2008:476, pkt 117, 125–130; a także X i X BV, C-319/10 i C-320/10, EU:C:2011:720, pkt 36, 37).
- 96 W konsekwencji nawet po wygaśnięciu wyżej wspomnianego terminu jednostka nie może powoływać się na takie decyzje i zalecenia ORS w celu uzyskania kontroli zgodności z prawem i ważności działania instytucji Unii, przynajmniej w sytuacjach, w których w związku z tymi decyzjami i zaleceniami Unia nie zamierzała przyjąć szczególnego zobowiązania (zob. podobnie wyroki: Van Parys, C-377/02, EU:C:2005:121, pkt 40, 41; Ikea Wholesale, C-351/04, EU:C:2007:547, pkt 30–35; a także X i X BV, C-319/10 i C-320/10, EU:C:2011:720, pkt 37).
- 97 W niniejszym przypadku, po pierwsze, w sprawozdaniu dotyczącym sprawy „Unia Europejska – Środki antydumpingowe dotyczące niektórych rodzajów obuwia pochodzących z Chin (WT/DS405/R)” ORS z pewnością stwierdził, że część przepisów art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 384/96 jest niezgodna z niektórymi regułami WTO zarówno „jako takimi”, jak i „w brzmieniu zastosowanym” w spornych rozporządzeniach. Jednakże ograniczył się on do zalecenia Unii, aby ta dostosowała rozporządzenie nr 1225/2009, które w międzyczasie uchylilo i zastąpiło rozporządzenie nr 384/96, do wspomnianych reguł. A zatem ORS nie sformułował żadnego szczególnego zalecenia dotyczącego spornych rozporządzeń.
- 98 Po drugie, żaden element nie pozwala na stwierdzenie, że prawodawca Unii zamierzał przyjąć szczególne zobowiązanie, jeśli chodzi o sporne rozporządzenia w związku z tym sprawozdaniem lub ze sprawozdaniem ORS dotyczącym sprawy „Wspólnoty Europejskie – Ostateczne środki antydumpingowe nałożone na przywóz niektórych elementów złącznych z żeliwa lub stali z Chin (WT/DS397/R)”, w którym stwierdzono już niezgodność art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 384/96 z regułami WTO, z tego samego względu, i zalecono dostosowanie tego przepisu.
- 99 Wyrażając w motywach 5 i 6 rozporządzenia nr 765/2012 zamiar „wdrożenia” tych orzeczeń i zaleceń ORS „w sposób zgodny z jej zobowiązaniami w ramach WTO”, prawodawca Unii postanowił, że zmiana rozporządzenia nr 1225/2009 dokonana w tym celu będzie miała zastosowanie tylko do dochodzeń wszczętych zgodnie z tym ostatnim rozporządzeniem i po wejściu w życie rozporządzenia nr 765/2012, co wynika z art. 2 tego rozporządzenia. W ten sposób prawodawca ten nie przewidział, że owa zmiana ma zastosowanie do dochodzenia wszczętego przed wejściem w życie rozporządzenia nr 765/2012, na podstawie rozporządzenia nr 384/96, takiego jak dochodzenie leżące u podstaw przyjęcia spornych rozporządzeń.
- 100 Z powyższego wynika, że ani porozumienie antydumpingowe WTO, ani żadne ze sprawozdań wspomnianych w pkt 93 niniejszego wyroku nie mogą być powołane w ramach niniejszych spraw i że w konsekwencji ważności rozporządzenia ostatecznego nie można badać z ich uwzględnieniem.

W przedmiocie ważności rozporządzenia ostatecznego w świetle art. 2 ust. 7 lit. b) rozporządzenia nr 384/96

- 101 Poprzez swe pytanie pierwsze w sprawie C-659/13, a także zasadniczo poprzez pytania pierwsze i drugie lit. a) w sprawie C-34/14 sądy odsyłające zmierzają do ustalenia, czy rozporządzenie ostateczne jest nieważne w zakresie, w jakim narusza ono art. 2 ust. 7 lit. b) rozporządzenia nr 384/96, biorąc pod uwagę, że Rada i Komisja nie wypowiedziały się na temat wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej złożonych przez producentów-eksporterów chińskich i wietnamskich nieobjętych kontrolą wyrywkową na podstawie art. 17 tego rozporządzenia.
- 102 W niniejszym przypadku badanie rozporządzenia ostatecznego prowadzi do trzech stwierdzeń. Po pierwsze, niektórzy producenci-eksporterzy chińscy i wietnamscy, objęci dochodzeniem, po zakończeniu którego rozporządzenie to zostało przyjęte, złożyli na podstawie art. 2 ust. 7 lit. b) rozporządzenia nr 384/96 wnioski o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej. Po drugie, w związku z dużą liczbą podmiotów objętych dochodzeniem Komisja postanowiła skorzystać, na podstawie art. 17 wspomnianego rozporządzenia, z możliwości przeprowadzenia kontroli wyrywkowej w ramach dochodzenia. Po trzecie, Komisja, której stanowisko w tym zakresie zostało potwierdzone przez Radę, postanowiła – uwzględnivszy skorzystanie z techniki kontroli wyrywkowej i dużą liczbę złożonych do niej wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej – wypowiedzieć się na temat wniosków złożonych przez producentów-eksporterów chińskich i wietnamskich objętych kontrolą wyrywkową i nie wypowiadać się na temat wniosków złożonych przez tych producentów-eksporterów, którzy nie zostali objęci tą kontrolą.
- 103 W świetle tych okoliczności i uwzględnivszy stosowne orzecznictwo, należy zbadać, czy procedura, w wyniku której wydano sporne rozporządzenia, jest zgodna z art. 2 ust. 7 lit. b) rozporządzenia nr 384/96.
- 104 W tym zakresie należy przede wszystkim stwierdzić, że art. 17 ust. 1 rozporządzenia nr 384/96 przewiduje, iż w przypadku dużej liczby podmiotów gospodarczych objętych dochodzeniem antydumpingowym dochodzenie to można ograniczyć do rozsądnej liczby stron, wykorzystując wzorce statystycznie reprezentatywne. Na podstawie art. 17 ust. 2 tego rozporządzenia ostatecznej selekcji stron objętych kontrolą wyrywkową dokonuje Komisja. Zgodnie z art. 17 ust. 3 wspomnianego rozporządzenia indywidualne marginesy dumpingu oblicza się jednak dla eksportera lub producenta nieobjętego kontrolą wyrywkową, który złoży w tym celu wniosek, z wyjątkiem przypadku, gdy ich liczba jest tak duża, że indywidualne badania byłyby nadmiernie uciążliwe i uniemożliwiałyby zakończenie dochodzenia w odpowiednim czasie.
- 105 Następnie art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 384/96 ustanawia zasadę ogólną, wedle której podstawą wartości normalnej produktu, której określenie jest jednym z zasadniczych etapów, jakie powinny umożliwić ustalenie istnienia ewentualnego dumpingu, powinny zwykle być ceny uiszczone w zwykłym obrocie handlowym przez niezależnych klientów w kraju wywozu lub od nich należne (zob. podobnie wyrok GLS, C-338/10, EU:C:2012:158, pkt 19).
- 106 Jednakże w przypadku przywozu z państw nieposiadających gospodarki rynkowej art. 2 ust. 7 lit. a) rozporządzenia nr 384/96 stanowi, że w drodze wyjątku od podstawowej zasady wskazanej w poprzednim punkcie niniejszego wyroku wartość normalną określa się co do zasady w oparciu o cenę lub wartość skonstruowaną w warunkach gospodarki rynkowej państwa trzeciego. Celem tego przepisu jest bowiem unikanie uwzględniania stosowanych cen i kosztów ponoszonych w państwach nieposiadających gospodarki rynkowej, gdyż czynniki te nie są wynikiem normalnych sił rynkowych (wyroki: GLS, C-338/10, EU:C:2012:158, pkt 20; Rada/Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group, C-337/09 P, EU:C:2012:471, pkt 66).

- 107 Ponadto w przypadku przywozu z, między innymi, Chin, Wietnamu lub każdego państwa o gospodarce nierynkowej, które jest członkiem WTO w dniu wszczęcia dochodzenia antydumpingowego, art. 2 ust. 7 lit. b) rozporządzenia nr 384/96 przewiduje, że wartość normalna będzie określana zgodnie z art. 2 ust. 1–6 tego rozporządzenia w wypadku wykazania, na podstawie właściwie uzasadnionych wniosków przedstawianych przez jednego lub wielu producentów z siedzibą w tym państwie i objętych dochodzeniem, że warunki gospodarki rynkowej przeważają w stosunku do tego producenta lub tych producentów.
- 108 Jak wynika z poszczególnych rozporządzeń, na których opiera się art. 2 ust. 7 lit. b) rozporządzenia nr 384/96, przepis ten ma na celu umożliwienie producentom, w stosunku do których przeważają warunki gospodarki rynkowej i którzy założyli przedsiębiorstwa w danych państwach, skorzystanie ze statusu odpowiadającego raczej ich indywidualnej sytuacji niż sytuacji całego państwa, w którym mają siedziby (zob. podobnie wyroki: Rada/Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group, C-337/09 P, EU:C:2012:471, pkt 67–69; Komisja/Rusal Armenal, C-21/14 P, EU:C:2015:494, pkt 49).
- 109 W tych ramach Trybunał orzekł, że w przypadku gdy do Rady i Komisji składane są wnioski na podstawie art. 2 ust. 7 lit. b) i c) rozporządzenia nr 384/96, instytucje te mają obowiązek dokonania oceny, czy dowody dostarczone przez danych producentów są wystarczające do wykazania, że spełnione są wymagane kryteria (zob. podobnie wyrok Rada/Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group, C-337/09 P, EU:C:2012:471, pkt 70, 107).
- 110 Poza tym Rada i Komisja mają obowiązek wypowiedzenia się na temat wniosku o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej złożonego przez każdego producenta z siedzibą w państwie o gospodarce nierynkowej, które jest członkiem WTO w dniu wszczęcia dochodzenia antydumpingowego, także w przypadku skorzystania przez te instytucje z przewidzianej w art. 17 rozporządzenia nr 384/96 techniki kontroli wrywkowej [zob. podobnie wyroki: Brosmann Footwear (HK) i in./Rada, C-249/10 P, EU:C:2012:53, pkt 32, 36–38; a także Zhejiang Aokang Shoes/Rada, C-247/10 P, EU:C:2012:710, pkt 24, 29, 30, 32].
- 111 Wreszcie, Trybunał stwierdził, że naruszenie tego obowiązku powoduje, iż rozporządzenie, w którym Rada ustanowiła cła antydumpingowe po przeprowadzeniu dochodzenia, jest nieważne w zakresie, w jakim dotyczy ustanowienia ostatecznych ceł antydumpingowych i ostatecznego pobrania tymczasowych ceł antydumpingowych od produktów pochodzących od danych producentów [zob. podobnie wyroki: Brosmann Footwear (HK) i in./Rada, C-249/10 P, EU:C:2012:53, pkt 43; Zhejiang Aokang Shoes/Rada, C-247/10 P, EU:C:2012:710, pkt 37].
- 112 Z powyższego wynika, że okoliczność, iż Rada i Komisja nie wypowiedziały się na temat wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej złożonych przez producentów-eksporterów chińskich i wietnamskich nieobjętych kontrolą wrywkową przeprowadzoną na podstawie art. 17 rozporządzenia nr 384/96, stanowi naruszenie art. 2 ust. 7 lit. b) tego rozporządzenia. Należy zatem stwierdzić nieważność rozporządzenia ostatecznego w tym zakresie.

W przedmiocie ważności rozporządzenia ostatecznego w świetle art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 384/96

- 113 Poprzez swe pytanie pierwsze w sprawie C-659/13 sąd odsyłający zmierza także do ustalenia, czy rozporządzenie ostateczne jest nieważne w zakresie, w jakim narusza art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 384/96, biorąc pod uwagę, że Rada i Komisja nie wypowiedziały się na temat wniosków o traktowanie indywidualne złożonych przez producentów-eksporterów chińskich i wietnamskich nieobjętych kontrolą wrywkową przeprowadzoną na podstawie art. 17 tego rozporządzenia.
- 114 Badanie rozporządzenia ostatecznego prowadzi do stwierdzenia, że o ile niektórzy producenci-eksporterzy chińscy i wietnamscy objęci dochodzeniem, po zakończeniu którego zostało przyjęte rozporządzenie nr 384/96, złożyli wnioski o traktowanie indywidualne na podstawie art. 9

ust. 5 tego rozporządzenia, o tyle Komisja, której stanowisko zostało potwierdzone w tym względzie przez Radę, postanowiła, w ten sam sposób i z tych samych względów co w przypadku wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej, nie wypowiadać się na temat wniosków o traktowanie indywidualne producentów-eksporterów objętych kontrolą wyrywkową na podstawie art. 17 wspomnianego rozporządzenia.

- 115 W tych okolicznościach należy zbadać, czy w ten sposób Rada i Komisja naruszyły art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 384/96.
- 116 Badanie tego przepisu prowadzi do kilku stwierdzeń.
- 117 Przede wszystkim z samego jego brzmienia wynika, że ustanowione przez Radę i Komisję cła antydumpingowe powinny być ustalone na kwotę stosowną dla każdego przypadku i nałożone w sposób niedyskryminacyjny na każdego dostawcę produktu, którego przywóz jest przedmiotem dumpingu i wyrządza szkodę, niezależnie od źródła pochodzenia tego przywozu.
- 118 Następnie ze wspomnianego przepisu wynika, że Rada i Komisja – w przypadku gdy przyjmują rozporządzenie nakładające cła antydumpingowe – mają co do zasady obowiązek określenia w tym rozporządzeniu wysokości cła antydumpingowego nałożonego na każdego dostawcę, o którym mowa w rozporządzeniu, chyba że takie traktowanie indywidualne jest niewykonalne.
- 119 Jednakże art. 9 ust. 5 akapit pierwszy rozporządzenia nr 384/96 ustanawia odstępstwo od tej zasady w przypadku, o którym mowa w art. 2 ust. 7 lit. a) tego rozporządzenia, gdy Rada lub Komisja przyjmuje rozporządzenie nakładające cła antydumpingowe na przywóz pochodzący ze szczególnego źródła, czyli z państwa o gospodarce nierynkowej. W tym bowiem przypadku prawodawca Unii przewidział inną „[ogólną] zasadę”, zgodnie z którą jest zarówno konieczne, jak i wystarczające, aby rozporządzenie przyjęte przez Radę lub Komisję określało wysokość cła antydumpingowego nałożonego na szczeblu danego państwa dostawcy.
- 120 W konsekwencji art. 9 ust. 5 akapit drugi rozporządzenia nr 384/96 przewiduje, że indywidualne cło antydumpingowe jest określane dla dostawców z siedzibą w państwach nieposiadających gospodarki rynkowej, jeśli mają oni poza tym status eksportera, w przypadku gdy wykażą na podstawie właściwie uzasadnionych wniosków, że spełniają kryteria uzasadniające to indywidualne traktowanie. To indywidualne cło antydumpingowe zostanie więc na nich nałożone zamiast cła antydumpingowego określonego na szczeblu państwa, które miałyby do nich zastosowanie w przypadku niezłożenia wniosku.
- 121 W tym zakresie należy stwierdzić, że o ile wersja tego przepisu w języku francuskim mogłaby być rozumiana w ten sposób, że Rada i Komisja mają jedynie możliwość stosowania cła indywidualnego w przypadku, gdy spełnione są przesłanki ustanowione w tym przepisie, o tyle z innych wersji językowych tego samego przepisu, a w szczególności z wersji w językach duńskim, niemieckim, angielskim i włoskim, wynika, że w takiej sytuacji instytucje te mają obowiązek zastosowania cła indywidualnego.
- 122 Tymczasem zgodnie z utrwalonym orzecnictwem konieczność jednolitego stosowania i jednolitej wykładni aktu Unii wyklucza jego rozpatrywanie w jednej, w oderwaniu od innych, wersji językowej, ale wymaga ustalenia wykładni w zależności od rzeczywistej woli autora tego aktu i przyświecającego mu celu, zwłaszcza w świetle wszystkich wersji językowych (wyrok X, C-486/12, EU:C:2013:836, pkt 19 i przytoczone tam orzecnictwo).

- 123 Tak więc Rada i Komisja są co do zasady zobowiązane do zbadania złożonych do nich na podstawie art. 9 ust. 5 akapit drugi rozporządzenia nr 384/96 wniosków o traktowanie indywidualne i do wypowiedzenia się na temat tych wniosków, tak jak powinny to uczynić w przypadku wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej, co zostało stwierdzone w pkt 110 niniejszego wyroku.
- 124 W związku z powyższym te poszczególne elementy wynikające z brzmienia art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 384/96 nie umożliwiają udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy wspomniane instytucje mogą jednak zwolnić się z takiego obowiązku w przypadku, gdy korzystają z techniki kontroli wrywkowej. Należy zatem dokonać wykładni tego przepisu przy uwzględnieniu nie tylko jego brzmienia, lecz także kontekstu, w jakim został umieszczony, oraz celów regulacji, której część stanowi (zob. podobnie wyrok VEMW i in., C-17/03, EU:C:2005:362, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo). W tych ramach należy w szczególności zbadać relację pomiędzy wspomnianym przepisem a art. 17 rozporządzenia nr 384/96, który przewiduje tę technikę kontroli wrywkowej.
- 125 W tym zakresie należy przede wszystkim stwierdzić, że art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 384/96 nie zawiera żadnego wyraźnego odniesienia przewidującego stosowanie art. 17 tego rozporządzenia w ramach jego przepisów.
- 126 A zatem brzmienie tego art. 9 ust. 5 różni się od brzmienia art. 9 ust. 6 rozporządzenia nr 384/96, który zawiera takie wyraźne odesłanie.
- 127 Ta różnica istniejąca między brzmieniem art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 384/96 a brzmieniem art. 9 ust. 6 tego rozporządzenia może uzasadniać wykładnię art. 9 ust. 5 wspomnianego rozporządzenia w ten sposób, że w jego ramach – i w przeciwieństwie do art. 9 ust. 6 – art. 17 rozporządzenia nr 384/96 jest nieistotny.
- 128 Taka wykładnia jest poparta przez kontekst, w jaki wpisuje się art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 384/96, a w szczególności przez art. 17 ust. 3 tego rozporządzenia, a także przez cele, do osiągnięcia których dąży regulacja, której część stanowią te przepisy.
- 129 O ile bowiem celem art. 17 ust. 3 rozporządzenia nr 384/96 jest w szczególności uniknięcie generowania przez obliczanie indywidualnych marginesów dumpingu nadmiernego obciążenia administracyjnego dla Rady i Komisji, o tyle jego celem nie jest zmniejszenie lub wyeliminowanie obciążenia administracyjnego, jakie spoczywa na tych instytucjach w związku z badaniem wniosków złożonych na podstawie art. 9 ust. 5 akapit drugi tego rozporządzenia, ponieważ badanie to nie obejmuje jako takie obliczenia indywidualnych marginesów dumpingu danych producentów-eksporterów.
- 130 Ponadto, jak stanowi motyw 7 rozporządzenia nr 1972/2002, akapit drugi wspomnianego art. 9 ust. 5 został włączony do rozporządzenia nr 384/96 w celu określenia jasnych i szczegółowych kryteriów, ustanowionych we wspomnianym akapicie drugim lit. a)–e), jakie producent-eksporter w siedzibą w państwie nieposiadającym gospodarki rynkowej musi spełnić, aby móc domagać się nałożenia na niego indywidualnego cła antydumpingowego obliczonego poprzez porównanie wartości normalnej stosowanej wobec wszystkich producentów-eksporterów z siedzibą we wspomnianym państwie z jego „indywidualnymi cenami eksportowymi”.
- 131 W konsekwencji, w przypadku gdy producent-eksporter z siedzibą w państwie nieposiadającym gospodarki powołuje się na art. 9 ust. 5 akapit drugi rozporządzenia nr 384/96 z tego względu, że jego indywidualne ceny eksportowe są określane w sposób wystarczająco niezależny od państwa, ma on na celu uzyskanie od Rady i Komisji uznania faktu, że z tego punktu widzenia znajduje się on w sytuacji z gruntu odmiennej od sytuacji innych producentów-eksporterów z siedzibą w tym państwie. Z tego tytułu domaga się on traktowania w sposób zindywidualizowany w sytuacji, w której pozostali producenci-eksporterzy traktowani są w praktyce jako jeden podmiot.

- 132 Tymczasem gdyby należało przyznać, że Rada i Komisja mogą nałożyć na producenta-eksportera znajdującego się w sytuacji przytoczonej w poprzednim punkcie niniejszego wyroku cło antidumpingowe określone na szczeblu danego państwa i obliczone na podstawie średniego ważonego marginesu dumpingu ustalonego w odniesieniu do producentów-eksporterów objętych kontrolą wyrwykową, bez wcześniejszego wypowiedzenia się na temat wniosku złożonego przez takiego producenta-eksportera, oznaczałoby to umożliwienie tym instytucjom traktowania tego producenta-eksportera w ten sam sposób co producentów-eksporterów objętych wspomnianą kontrolą wyrwykową, podczas gdy znajdowałiby się oni, a priori, w sytuacji odmiennej.
- 133 Poza tym takie traktowanie nie mogłoby być uzasadnione okolicznością, że dochodzenie obejmuje dużą liczbę stron, ponieważ przed zbadaniem wniosków złożonych na podstawie art. 9 ust. 5 akapit drugi rozporządzenia nr 384/96 nie można wiedzieć, czy liczba producentów-eksporterów, którzy powinni skorzystać z cła indywidualnego, jest tak duża, że pozwala na wykluczenie – podobnie jak przewiduje to art. 17 ust. 3 tego rozporządzenia – obliczenia indywidualnych marginesów dumpingu. Taka wykładnia art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 384/96 naruszałaby zasadę równego traktowania, zgodnie z którą powinien być interpretowany każdy akt Unii (wyrok Chatzi, C-149/10, EU:C:2010:534, pkt 43).
- 134 Z powyższego wynika, że w świetle celu, do osiągnięcia którego dąży art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 384/96, należy potwierdzić tymczasowy wniosek Trybunału sformułowany w pkt 127 niniejszego wyroku.
- 135 W związku z powyższym okoliczność, że Rada i Komisja nie wypowiedziały się na temat wniosków o traktowanie indywidualne złożonych przez producentów-eksporterów chińskich i wietnamskich nieobjętych kontrolą wyrwykową przeprowadzoną na podstawie art. 17 rozporządzenia nr 384/96, stanowi naruszenie art. 9 ust. 5 tego rozporządzenia. Należy zatem stwierdzić nieważność rozporządzenia ostatecznego w tym zakresie.
- W przedmiocie ważności rozporządzenia ostatecznego w świetle art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 384/96
- 136 Przede wszystkim poprzez pytanie trzecie w sprawie C-659/13, a także co do zasady poprzez pytania pierwsze i drugie lit. a) w sprawie C-34/14 sądy odsyłające zmierzają do ustalenia, czy rozporządzenie ostateczne jest nieważne w zakresie, w jakim narusza art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 384/96, biorąc pod uwagę, że Rada i Komisja nie wypowiedziały się w przewidzianym w tym przepisie trzymiesięcznym terminie na temat wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej złożonych przez producentów-eksporterów chińskich i wietnamskich objętych kontrolą wyrwykową przeprowadzoną na podstawie art. 17 tego rozporządzenia.
- 137 Badanie rozporządzenia ostatecznego prowadzi do stwierdzenia, że o ile Rada i Komisja rzeczywiście wypowiedziały się na temat wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej, które to wnioski zostały złożone przez producentów-eksporterów chińskich i wietnamskich objętych wspomnianą kontrolą wyrwykową, o tyle uczyniły to dopiero po upływie terminu przewidzianego w art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 384/96.
- 138 W tych okolicznościach należy określić, czy nieprzestrzeganie tego terminu prowadzi do nieważności rozporządzenia ostatecznego.
- 139 W tym zakresie z brzmienia art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 384/96 wynika, że kwestia, czy producent, który złożył wniosek o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej, spełnia kryteria, od których uzależnione jest przyznanie tego statusu, powinna

być rozstrzygnięta w terminie trzech miesięcy od rozpoczęcia dochodzenia [zob. podobnie wyroki: Brosmann Footwear (HK) i in./Rada, C-249/10 P, EU:C:2012:53, pkt 39; Zhejiang Aokang Shoes/Rada, C-247/10 P, EU:C:2012:710, pkt 31].

- 140 Jednakże z orzecznictwa Trybunału wynika, że nieprzestrzeganie terminu ustanowionego w tym artykule może spowodować stwierdzenie nieważności rozporządzenia przyjętego po zakończeniu postępowania tylko wtedy, gdy istnieje możliwość, że z powodu tej nieprawidłowości wspomniane postępowanie mogło być doprowadzić do innego wyniku. Ponadto, o ile nie można zobowiązać osoby, która powołuje się na taką nieprawidłowość, do wykazania, że w razie braku owej nieprawidłowości rozporządzenie miałoby treść korzystniejszą dla interesów tej osoby, o tyle osoba ta powinna wykazać w konkretny sposób, że taka możliwość nie jest w pełni wykluczona (zob. podobnie wyroki: Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware/Rada, C-141/08 P, EU:C:2009:598, pkt 81, 94, 114; a także Ningbo Yonghong Fasteners/Rada, C-601/12 P, EU:C:2014:115, pkt 34, 40, 42).
- 141 Z orzecznictwa tego, które można zastosować względem badania ważności takiego rozporządzenia, wynika, że co do zasady rozporządzenie to tym bardziej nie może być uznane za nieważne – w zakresie, w jakim ustanawia cła antydumpingowe od przywozu niektórych produktów – tylko z tego względu, że Rada i Komisja nie wypowiedziały się w terminie przewidzianym w art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 384/96 na temat złożonych do nich wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej. Importer, który powołuje się na taką nieprawidłowość, powinien jeszcze udowodnić w konkretny sposób, że nie jest w pełni wykluczone, iż w braku tej nieprawidłowości rozporządzenie przyjęte po zakończeniu tego postępowania miałoby treść korzystniejszą dla jego interesów.
- 142 Tymczasem w niniejszym przypadku z akt sprawy nie wynika, że importerzy, którzy powołują się na nieprzestrzeganie terminu określonego w tym przepisie, konkretnie udowodnili, każdy w swoim zakresie, że nie jest w pełni wykluczone, iż w braku tej nieprawidłowości rozporządzenie ostateczne miałoby treść korzystniejszą dla ich interesów.
- 143 Z powyższego wynika, że okoliczność, iż Rada i Komisja nie wypowiedziały się w przewidzianym w art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 384/96 trzymiesięcznym terminie na temat wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej złożonych przez producentów-eksporterów chińskich i wietnamskich objętych kontrolą wyrwykową przeprowadzoną na podstawie art. 17 tego rozporządzenia, nie ma wpływu na ważność rozporządzenia ostatecznego.
- 144 Następnie, w odniesieniu do pytania drugiego w sprawie C-659/13, poprzez które sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy rozporządzenie ostateczne jest nieważne w zakresie, w jakim narusza art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 384/96, zważywszy, że Rada i Komisja nie wypowiedziały się w przewidzianym w tym przepisie trzymiesięcznym terminie na temat wniosków o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej złożonych przez producentów-eksporterów chińskich i wietnamskich nieobjętych kontrolą wyrwykową przeprowadzoną na podstawie art. 17 tego rozporządzenia, należy stwierdzić, że wykładnia przyjęta w poprzednim punkcie niniejszego wyroku jest niezależna od okoliczności, czy dani producenci-eksporterzy zostali objęci wspomnianą kontrolą, czy też nie.

W przedmiocie ważności rozporządzenia ostatecznego w świetle art. 9 ust. 6 rozporządzenia nr 384/96

- 145 Poprzez swe pytania pierwsze i drugie lit. a) w sprawie C-34/14 sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy rozporządzenie ostateczne jest nieważne w zakresie, w jakim margines dumpingu zastosowany do producentów-eksporterów chińskich i wietnamskich nieobjętych kontrolą wyrwykową został określony z naruszeniem art. 9 ust. 6 rozporządzenia nr 384/96.

- 146 W szczególności z uzasadnienia postanowienia odsyłającego wynika, że sąd odsyłający zmierza do ustalenia w pierwszej kolejności, czy Rada i Komisja miały prawo obliczyć średni ważony margines dumpingu w odniesieniu do producentów-eksporterów chińskich i wietnamskich objętych tą kontrolą, którzy nie korzystali jednak ze statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej, a następnie określić na tej podstawie cło, jakie należy nałożyć na produkty podmiotów nieobjętych wspomnianą kontrolą. W drugiej kolejności sąd ten zastanawia się nad kwestią, czy indywidualny margines dumpingu jedyne go producenta-eksportera objętego kontrolą wrywkową i który uzyskał status przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej, czyli Golden Stepu, został w tym obliczeniu prawidłowo uwzględniony.
- 147 W tym względzie należy stwierdzić, że art. 9 ust. 6 rozporządzenia nr 384/96 stanowi, iż w przypadku gdy Komisja ograniczyła zakres badania zgodnie z art. 17 tego rozporządzenia, cło antydumpingowe nakładane na przywóz dokonywany przez eksporterów lub producentów, którzy dokonali zgłoszenia zgodnie z art. 17, ale nie zostali objęci tym badaniem, nie może przekroczyć średniego ważonego marginesu dumpingu stwierdzonego dla stron objętych kontrolą wrywkową. Przepis ten przewiduje także, że indywidualną stawkę cła stosuje się wobec przywozu dokonywanego przez każdego eksportera lub producenta, któremu przyznano indywidualne traktowanie, zgodnie ze wspomnianym art. 17.
- 148 Ponadto art. 17 ust. 3 rozporządzenia nr 384/96, do którego odwołuje się art. 9 ust. 6 tego rozporządzenia, przewiduje – jak zostało stwierdzone w pkt 104 niniejszego wyroku – obliczenie indywidualnego marginesu dumpingu dla każdego eksportera lub producenta nieobjętego kontrolą wrywkową, który złoży w tym celu wniosek, chyba że ich liczba jest taka, iż uniemożliwia prawidłowe przeprowadzenie dochodzenia.
- 149 W niniejszym przypadku z badania rozporządzenia ostatecznego wynika szereg informacji. Przede wszystkim Komisja wskazała producentom-eksporterom chińskim i wietnamskim nieobjętym kontrolą wrywkową, że zakres dochodzenia jest tak duży, iż nie istnieje możliwość przyznania im traktowania indywidualnego. Następnie, cło antydumpingowe stosowane do produktów tych podmiotów zostało ustalone na podstawie średniego ważonego marginesu dumpingu ustalonego dla producentów-eksporterów objętych kontrolą wrywkową. Wreszcie, margines ten, który pierwotnie został obliczony w chwili, gdy Golden Step nie uzyskał jeszcze statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej, został następnie dostosowany w celu uwzględnienia przyznania tego statusu.
- 150 Z powyższego wynika, że żaden element rozporządzenia ostatecznego nie umożliwia stwierdzenia, iż margines dumpingu stosowany wobec producentów-eksporterów chińskich i wietnamskich nieobjętych kontrolą wrywkową został określony z naruszeniem art. 9 ust. 6 rozporządzenia nr 384/96.

W przedmiocie ważności rozporządzenia ostatecznego w świetle art. 3 ust. 1, 5 i 6, art. 4 ust. 1, art. 5 ust. 4 i art. 17 rozporządzenia nr 384/96

- 151 Poprzez swe pytanie czwarte w sprawie C-659/13 sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy rozporządzenie ostateczne jest nieważne, biorąc pod uwagę, że liczba producentów Unii, którzy współpracowali w dochodzeniu, jest zbyt mała, aby umożliwić Komisji dokonanie konkretnej oceny szkody poniesionej przez przemysł Unii, a tym samym związku przyczynowego pomiędzy danym przywozem a szkodą poniesioną przez przemysł Unii, z naruszeniem art. 3 ust. 1, 5 i 6, art. 4 ust. 1, art. 5 ust. 4 i art. 17 rozporządzenia nr 384/96.
- 152 W tym zakresie należy przede wszystkim stwierdzić, że art. 5 rozporządzenia nr 384/96 ogranicza się, jak wskazuje jego tytuł, do regulowania „[wszczęcia] postępowania” w ramach dochodzenia antydumpingowego ustanowionego przez to rozporządzenie. Z tego tytułu art. 5 ust. 4 tego rozporządzenia przewiduje w szczególności, że aby można było uznać, iż skarga ta została złożona

przez przemysł Unii, powinna ona spełniać kumulatywnie dwa wymogi dotyczące wagi poparcia, jakie zostało jej udzielone. Po pierwsze, poparcie to powinno zostać udzielone przez producentów Unii, których całkowita produkcja stanowi ponad 50% łącznej produkcji tej części przemysłu Unii, która wyraża poparcie lub sprzeciw w stosunku do skargi. Po drugie, owo poparcie powinno zostać udzielone przez producentów Unii stanowiących co najmniej 25% całkowitej produkcji wytwarzanej przez przemysł Unii (wyrok Philips Lighting Poland i Philips Lighting/Rada, C-511/13 P, EU:C:2015:553, pkt 49).

- 153 Natomiast rozporządzenie nr 384/96 nie zawiera żadnego przepisu, który określałby środki, jakie powinna podjąć Komisja w trakcie dochodzenia w razie zmniejszenia się udzielonego przez producentów poparcia dla skargi, tak że Rada i Komisja powinny móc kontynuować to dochodzenie także wtedy, gdy stopień poparcia dla skargi zmniejszył się i nawet gdy takie zmniejszenie poparcia oznacza, że owo poparcie odpowiada poziomowi produkcji niższemu niż któryś z dwóch progów przewidzianych w art. 5 ust. 4 tego rozporządzenia (zob. podobnie wyrok Philips Lighting Poland i Philips Lighting/Rada, C-511/13 P, EU:C:2015:553, pkt 51–54).
- 154 W niniejszym przypadku okoliczność, że dochodzenie, w odniesieniu do którego jest bezsporne, iż przesłanki wszczęcia odpowiadają przepisom art. 5 ust. 4 rozporządzenia nr 384/96, było prowadzone, mimo że nie zawsze posiadało (na etapie późniejszym) poparcie producentów Unii stanowiących co najmniej 25% całkowitej produkcji wytwarzanej przez przemysł Unii, nie pozwala więc sama w sobie na stwierdzenie, że rozporządzenie ostateczne narusza wspomniany artykuł.
- 155 Następnie, z art. 3 ust. 1, 5 i 6 rozporządzenia nr 384/96, dotyczącego „[ustalenia] szkody”, wynika, że Rada i Komisja powinny ustalić, z uwzględnieniem wszystkich istotnych okoliczności sprawy, iż przywóz stanowiący przedmiot dochodzenia wyrządza znaczną szkodę dla „przemysłu [Unii]”. Samo to pojęcie zostało zdefiniowane w art. 4 ust. 1 tego rozporządzenia jako „wszys[cy] [unijni] producen[ci] podobnych produktów lub [ci] producen[ci], których łączna produkcja stanowi większą część produkcji tych produktów w całej [Unii], w rozumieniu art. 5 ust. 4” (zob. podobnie wyrok Philips Lighting Poland i Philips Lighting/Rada, C-511/13 P, EU:C:2015:553, pkt 69, 70).
- 156 Tymczasem zgodnie z art. 17 ust. 1 i 2 wspomnianego rozporządzenia Komisja może, w sprawach o szerokim zakresie, ograniczyć dochodzenie do rozsądnej liczby stron, pod warunkiem między innymi, że wykorzysta próbki statystycznie reprezentatywne w oparciu o informacje dostępne w momencie pobierania.
- 157 W niniejszym przypadku sama okoliczność, że Komisja postanowiła ograniczyć dochodzenie, w wyniku którego zostało przyjęte rozporządzenie ostateczne, do reprezentatywnej próbki, którą wybrała, nie pozwala samo w sobie i w braku dowodów pozwalających na podważenie reprezentatywności tej próbki na stwierdzenie, że rozporządzenie ostateczne nie spełnia wymogów określonych w art. 3, art. 4 ust. 1 i art. 17 rozporządzenia nr 384/96.
- 158 Z powyższego wynika, że żaden element rozporządzenia ostatecznego nie pozwala na stwierdzenie, iż liczba producentów Unii, którzy współpracowali w ramach dochodzenia, jest zbyt niska, aby Komisja mogła dokonać prawidłowej oceny szkody poniesionej przez przemysł Unii, a tym samym – związku przyczynowego pomiędzy danym przywozem a szkodą poniesioną przez przemysł Unii, z naruszeniem art. 3 ust. 1, 5 i 6, art. 4 ust. 1, art. 5 ust. 4 i art. 17 rozporządzenia nr 384/96.

W przedmiocie ważności rozporządzenia ostatecznego w świetle art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 384/96 i art. 296 TFUE

- 159 Poprzez pytanie piąte w sprawie C-659/13 sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy rozporządzenie ostateczne jest nieważne w zakresie, w jakim narusza ono art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 384/96 i art. 296 TFUE, zważywszy, że niektóre dowody zawarte w aktach sprawy wykazują, że szkoda została oceniona z wykorzystaniem elementów materialnie błędnych oraz że rozporządzenie ostateczne nie przedstawia powodów, dla których dowody te nie zostały uwzględnione.
- 160 W tym zakresie art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 384/96 stanowi, że ustalenie szkody, którą mógł ponieść przemysł Unii, odbywa się na podstawie istniejących dowodów, po dokonaniu obiektywnej oceny wielkości przywozu produktów po cenach dumpingowych i jego wpływu na ceny produktów podobnych na rynku Unii oraz wpływu tego przywozu na przemysł Unii.
- 161 W tych ramach z orzecznictwa wynika, że szeroki zakres swobodnego uznania, jaki posiadają Rada i Komisja w dziedzinie wspólnej polityki handlowej, a w szczególności w dziedzinie środków ochrony handlowej, nie zwalnia ich z obowiązku należytego uwzględnienia dowodów, które zostały im przedłożone przez strony objęte dochodzeniem (zob. podobnie wyroki: GLS, C-338/10, EU:C:2012:158, pkt 30, 32; a także Rada/Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group, C-337/09 P, EU:C:2012:471, pkt 107).
- 162 Jednakże kontrola sądowa korzystania z takiego zakresu uznania musi, zarówno w ramach skargi złożonej na podstawie art. 263 TFUE, jak i w ramach złożonego na podstawie art. 267 TFUE wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczącego oceny ważności, ograniczać się do weryfikacji poszanowania zasad proceduralnych, prawidłowości ustaleń okoliczności faktycznych będących podstawą zaskarżonych decyzji, braku oczywistych błędów w ocenie tych okoliczności faktycznych oraz braku nadużycia władzy (zob. podobnie wyrok Walimar, C-374/12, EU:C:2014:2231, pkt 51 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 163 W niniejszym przypadku z argumentów, do których odwołano się w postanowieniu odsyłającym, wynika, że Clark powołuje się na dwa dokumenty, zgodnie którymi niektórzy z producentów Unii objętych dochodzeniem dopuszczali się oszustw, które mogą podważyć wiarygodność informacji zebranych przez Komisję na temat poszczególnych danych ekonomicznych dotyczących zatrudnienia, inwestycji, obrotów, a także sprzedaży przemysłu Unii.
- 164 W tym zakresie jest prawdą, że – jak podkreślił sąd odsyłający – rozporządzenie ostateczne nie odnosi się do tych dokumentów.
- 165 Jednakże – jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 104 opinii – te dwa dokumenty, które co do zasady ograniczają się do przedstawienia zarzutów, jakie ukazały się w prasie, dotyczących ograniczonej liczby producentów Unii, nie pozwalają, w świetle wszystkich innych dowodów, na których oparła się Rada w motywach 144–201 rozporządzenia ostatecznego w celu ustalenia istnienia szkody dla przemysłu Unii, na stwierdzenie, że wniosek ten jest obarczony oczywistym błędem w ocenie lub że było konieczne, aby Rada wyjaśniła dokładnie w tym rozporządzeniu powody, dla których takie dokumenty jej nie przekonały.
- 166 Z powyższego wynika, że nie można uznać, iż rozporządzenie ostateczne narusza art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 384/96 i art. 296 TFUE z tego względu, że niektóre dowody zawarte w aktach dochodzenia wykazują, że szkoda została oceniona z wykorzystaniem dowodów materialnie błędnych i że wspomniane rozporządzenie nie wyjaśnia powodów, dla których dowody te nie zostały uwzględnione.

W przedmiocie ważności rozporządzenia ostatecznego w świetle art. 3 ust. 7 rozporządzenia nr 384/96

- 167 Poprzez pytanie szóste w sprawie C-659/13 sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy rozporządzenie ostateczne jest nieważne w zakresie, w jakim narusza art. 3 ust. 7 rozporządzenia nr 384/96 z tego względu, że Rada i Komisja dokonały nieprawidłowego rozróżnienia pomiędzy skutkami przywozu po cenach dumpingowych a innymi czynnikami wyrządzającymi szkodę przemysłowi Unii.
- 168 W tym zakresie art. 3 ust. 7 rozporządzenia 384/96 stanowi w szczególności, że znane czynniki, inne niż przywóz dumpingowy, w tym samym czasie powodujące szkody dla przemysłu Unii, również poddaje się ocenie, w celu stwierdzenia, czy spowodowane przez nie szkody nie zostały przypisane przywózowi towarów po cenach dumpingowych.
- 169 W tych ramach Rada i Komisja są zobowiązane do zbadania, czy szkoda, na której zamierają oprzeć swe ustalenia, istotnie została spowodowana przywozem po cenach dumpingowych, oraz są zobowiązane pominąć szkodę spowodowaną innymi czynnikami, a w szczególności zachowaniem samych producentów Unii. W tym względzie do tych instytucji należy zbadanie, czy skutki tych innych czynników mogły przerwać związek przyczynowy pomiędzy danym przywozem a szkodą poniesioną przez przemysł Unii. Do nich należy również zapewnienie, by szkoda spowodowana tymi innymi czynnikami nie została uwzględniona w ramach określania szkody. Jednakże jeśli Rada i Komisja uznają, że pomijając te czynniki, szkoda spowodowana wspomnianym przywozem jest istotna, można stwierdzić, że zaistniał związek przyczynowy pomiędzy tym przywozem a szkodą poniesioną przez przemysł Unii (zob. podobnie wyroki: *Transnational Company „Kazchrome” i ENRC Marketing/Rada*, C-10/12 P, EU:C:2013:865, pkt 23–25; a także *TMK Europe*, C-143/14, EU:C:2015:236, pkt 35–37).
- 170 Ponadto do stron podnoszących nieważność rozporządzenia antydumpingowego należy przedstawienie argumentów i dowodów mogących wykazać, iż czynniki inne niż te związane z przywozem mogły mieć takie znaczenie, że podważałyby istnienie związku przyczynowego między szkodą poniesioną przez przemysł Unii a przywozem po cenach dumpingowych (wyroki: *Transnational Company „Kazchrome” i ENRC Marketing/Rada*, C-10/12 P, EU:C:2013:865, pkt 28; a także *TMK Europe*, C-143/14, EU:C:2015:236, pkt 42).
- 171 W niniejszym przypadku Rada i Komisja dokonały oceny innych czynników, które mogły wyrządzić szkodę przemysłowi Unii, w motywach 222–240 rozporządzenia ostatecznego. Z tego tytułu poddały w szczególności ocenie wyniki eksportowe przemysłu Unii, wpływ przywozu z państw trzecich i wpływ zniesienia kontyngentów na przywóz z Chin, a następnie stwierdziły, że wpływ tych czynników nie podważa istotnej szkody wyrządzonej wspomnianemu przemysłowi przez przywóz po cenach dumpingowych.
- 172 Tymczasem z postanowienia odsyłającego i argumentów, do których w nim się odwołano, wynika, że Clark ogranicza się, po pierwsze, do zaproponowania oceny alternatywnej tych poszczególnych czynników, a po drugie, do podważenia, bez podania dalszych wyjaśnień, niektórych wyborów metodologicznych dokonanych przez Radę i Komisję. Natomiast spółka ta nie przedstawia żadnego argumentu umożliwiającego stwierdzenie, że rozporządzenie ostateczne jest obarczone oczywistym błędem w ocenie.
- 173 Z powyższego wynika, że nie można stwierdzić, iż rozporządzenie ostateczne narusza art. 3 ust. 7 rozporządzenia nr 384/96 z tego względu, że Rada i Komisja nie dokonały prawidłowego rozróżnienia pomiędzy skutkami przywozu po cenach dumpingowych a innymi czynnikami wyrządzającymi szkodę przemysłowi Unii.

174 Ze wszystkich powyższych rozważań wynika, że na pytania od pierwszego do szóstego w sprawie C-659/13, a także na pytania pierwsze i drugie lit. a) w sprawie C-34/14 należy udzielić następującej odpowiedzi:

- Rozporządzenie ostateczne jest nieważne w zakresie, w jakim narusza art. 2 ust. 7 lit. b) i art. 9 ust. 5 rozporządzenia nr 384/96.
- Badanie pytań nie ujawniło żadnego elementu, który mógłby wpłynąć na ważność rozporządzenia ostatecznego w świetle art. 296 TFUE, a także art. 2 ust. 7 lit. c), art. 3 ust. 1, 2, 5–7, art. 4 ust. 1, art. 5 ust. 4, art. 9 ust. 6 lub art. 17 rozporządzenia nr 384/96, przy czym niektóre z tych artykułów lub przepisów są uwzględniane odrębnie, a pozostałe łącznie.

W przedmiocie pytań pierwszego i drugiego lit. a) w sprawie C-34/14 w zakresie, w jakim dotyczą one także rozporządzenia rozszerzającego

175 Jak stwierdzono w pkt 78 i 79 niniejszego wyroku, w sprawie C-34/14 w pytaniach pierwszym i drugim lit. a) sąd odsyłający zastanawia się także nad ważnością rozporządzenia rozszerzającego z tych samych powodów co powody przytoczone w odniesieniu do rozporządzenia ostatecznego.

176 W tym zakresie wystarczy stwierdzić, że rozporządzenie rozszerzające nie zawiera żadnej wskazówki, która wykazywałaby w sposób wystarczający pod względem prawnym, iż Rada i Komisja przeprowadziły przed jego przyjęciem nową ocenę stanowiska poszczególnych producentów-eksporterów chińskich i wietnamskich, o których mowa w rozporządzeniu ostatecznym, w celu określenia, czy ci, którzy w momencie wszczęcia pierwotnego dochodzenia złożyli wniosek o przyznanie statusu przedsiębiorstwa działającego w warunkach gospodarki rynkowej na podstawie art. 2 ust. 7 lit. b) rozporządzenia nr 384/96 lub o traktowanie indywidualne na podstawie art. 9 ust. 5 tego rozporządzenia, mogą domagać się takiego statutu lub takiego traktowania w ramach przeglądu.

177 Z powyższego wynika, że na te pytania należy odpowiedzieć w ten sposób, iż rozporządzenie rozszerzające jest nieważne w takim samym zakresie jak rozporządzenie ostateczne.

W przedmiocie pytań dotyczących wykładni art. 236 kodeksu celnego

W przedmiocie pojęcia ceł prawnie należnych w rozumieniu art. 236 ust. 1 kodeksu celnego

178 Poprzez swe pytanie siódme w sprawie C-659/13 sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy w sytuacji takiej jak rozpatrywana w sprawach w postępowaniach głównych sądy państw członkowskich mogą oprzeć się na wyrokach, w których sąd Unii stwierdził nieważność rozporządzenia ustanawiającego cła antidumpingowe w zakresie, w jakim akt ten dotyczył niektórych producentów-eksporterów, o których mowa w rozporządzeniu, w celu stwierdzenia, że cła nałożone na produkty innych producentów-eksporterów, o których mowa we wspomnianym rozporządzeniu i znajdujących się w takiej samej sytuacji jak producenci-eksporterzy, względem których stwierdzono nieważność takiego rozporządzenia, nie są prawnie należne w rozumieniu art. 236 ust. 1 kodeksu celnego.

179 W tym zakresie z art. 263 akapit czwarty TFUE wynika, że każda osoba fizyczna lub prawna może wnieść, na warunkach przewidzianych w akapitach pierwszym i drugim tego artykułu, skargę na akty, których jest adresatem lub które dotyczą jej bezpośrednio i indywidualnie. Ponadto art. 264 akapit pierwszy TFUE stanowi, że jeżeli skarga jest zasadna, sąd Unii orzeka o nieważności danego aktu.

- 180 W tym kontekście należy podkreślić przede wszystkim, że w przypadku gdy dana osoba wnosi skargę o stwierdzenie nieważności aktu do sądu Unii, sąd ten orzeka tylko w zakresie tych elementów orzeczenia, które dotyczą tej osoby. Natomiast przepisy, które dotyczą innych osób i które nie zostały zaskarżone, nie wchodzą w zakres przedmiotu sporu, który sąd Unii musi rozstrzygnąć (wyroki: Komisja/AssiDomän Kraft Products i in., C-310/97 P, EU:C:1999:407, pkt 53; a także Nachi Europe, C-239/99, EU:C:2001:101, pkt 25).
- 181 Następnie, jeśli sąd Unii stwierdza nieważność w ramach takiej skargi, orzeczone przez niego stwierdzenie nieważności nie może wykraczać poza to, czego żądał skarżący (wyroki: Komisja/AssiDomän Kraft Products i in., C-310/97 P, EU:C:1999:407, pkt 52; a także Nachi Europe, C-239/99, EU:C:2001:101, pkt 24).
- 182 Wreszcie, chociaż absolutna skuteczność wyroku sądu Unii stwierdzającego nieważność obejmuje zarówno sentencję, jak i motywy stanowiące niezbędną podstawę tego wyroku, to jednak nie może ona pociągać za sobą nieważności aktu, który nie został poddany ocenie tego sądu, a który jest niezgodny z prawem z tego samego powodu (wyroki: Komisja/AssiDomän Kraft Products i in., C-310/97 P, EU:C:1999:407, pkt 54; a także Nachi Europe, C-239/99, EU:C:2001:101, pkt 26).
- 183 Z tych względów, w przypadku gdy w ramach skargi o stwierdzenie nieważności wniesionej przez osobę, której akt o charakterze generalnym, taki jak rozporządzenie nakładające cła antydumpingowe, dotyczy indywidualnie i bezpośrednio, sąd Unii stwierdza nieważność takiego aktu w zakresie, w jakim dotyczy on tej osoby, takie stwierdzenie częściowej nieważności nie ma wpływu na zgodność z prawem pozostałych przepisów tego aktu, a w szczególności przepisów, w których ustanowiono cła antydumpingowe na produkty inne niż te, które są produkowane, wywożone lub przywożone przez wspomnianą osobę (zob. podobnie wyrok Nachi Europe, C-239/99, EU:C:2001:101, pkt 10, 24, 27).
- 184 Natomiast jeśli takie przepisy nie zostały zaskarżone w terminie przewidzianym w art. 263 TFUE przez osoby, które są uprawnione do domagania się stwierdzenia ich nieważności, stają się one wobec tych osób ostateczne (wyrok Nachi Europe, C-239/99, EU:C:2001:101, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo). Ponadto do czasu ich cofnięcia, uznania za nieważne w następstwie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym lub podniesienia zarzutu niezgodności z prawem przepisy te objęte są domniemaniem zgodności z prawem, wobec czego wywołują one skutki prawne wobec każdej innej osoby (zob. podobnie wyrok CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, pkt 39 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 185 W tych okolicznościach na pytanie siódme w sprawie C-659/13 należy odpowiedzieć, że w sytuacji takiej jak rozpatrywana w sprawach w postępowaniach głównych sądy państw członkowskich nie mogą oprzeć się na wyrokach, w których sąd Unii stwierdził nieważność rozporządzenia ustanawiającego cła antydumpingowe w zakresie, w jakim dotyczyło ono niektórych producentów-eksporterów, o których mowa w rozporządzeniu, w celu stwierdzenia, że cła nałożone na produkty innych producentów-eksporterów, o których mowa we wspomnianym rozporządzeniu i znajdujących się w takiej samej sytuacji jak producenci-eksporterzy, względem których stwierdzono nieważność takiego rozporządzenia, nie są prawnie należne w rozumieniu art. 236 ust. 1 kodeksu celnego. Ponieważ takie rozporządzenie nie zostało cofnięte przez instytucję, które je przyjęła, nie stwierdzono jego nieważności w wyroku sądu Unii ani nie zostało uznane za nieważne przez Trybunał w zakresie, w jakim nakłada on cła antydumpingowe na produkty tych innych producentów-eksporterów, wspomniane cła pozostają prawnie należne w rozumieniu tego przepisu.

W przedmiocie wystąpienia nieprzewidzianych okoliczności lub działania siły wyższej w rozumieniu art. 236 ust. 2 kodeksu celnego

- 186 Poprzez swe pytanie drugie lit. b) w sprawie C-34/14 sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 236 ust. 2 kodeksu celnego należy interpretować w ten sposób, że okoliczność, iż rozporządzenie ustanawiające cła antydumpingowe zostało uznane w pełni lub w części za nieważne przez sąd Unii, stanowi nieprzewidziane okoliczności lub siłę wyższą w rozumieniu tego przepisu.
- 187 Przede wszystkim z samego brzmienia i systematyki art. 236 kodeksu celnego wynika, że o ile cła antydumpingowe, które nie były prawnie należne w momencie ich zapłaty, powinny co do zasady zostać zwrócone przez urzędy celne zgodnie z art. 236 ust. 1 kodeksu celnego, o tyle taki zwrot może nastąpić tylko wtedy, gdy przesłanki, którym on podlega, w tym przesłanka wskazana w art. 236 ust. 2 kodeksu celnego, zostały spełnione (wyroki: Ikea Wholesale, C-351/04, EU:C:2007:547, pkt 67; Trubowest Handel i Makarov/Rada i Komisja, C-419/08 P, EU:C:2010:147, pkt 25; a także CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, pkt 20).
- 188 Z powyższego wynika, że podmiot gospodarczy, który uiścił te cła, nie może już, co do zasady, żądać zwrotu ceł antydumpingowych, w odniesieniu do których termin trzyletni określony w art. 236 ust. 2 akapit pierwszy kodeksu celnego już upłynął (zob. podobnie wyrok CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, pkt 21).
- 189 Jednakże art. 236 ust. 2 akapit drugi kodeksu celnego przewiduje wyraźnie, że termin ten może zostać przedłużony, jeżeli osoba zainteresowana udowodni, iż ze względu na wystąpienie nieprzewidzianych okoliczności lub działanie siły wyższej nie mogła ona złożyć wniosku w terminie. Z powyższego wynika, że każda osoba, która zamierza skorzystać z takiego przedłużenia, musi w tym celu wykazać co najmniej jeden z tych przypadków.
- 190 Następnie z art. 236 kodeksu celnego, z uwzględnieniem jego kontekstu, wynika, że zwrot uiszczonych przez podmioty gospodarcze ceł antydumpingowych może zostać przyznany tylko na określonych warunkach oraz w precyzyjnie wskazanych okolicznościach, tak że stanowi on wyjątek od zwykłego reżimu przywozu i wywozu przewidzianego w kodeksie celnym i że w rezultacie wykładni przepisów przewidujących taki zwrot należy dokonywać w sposób ścisły (wyroki: Niderlandy/Komisja, C-156/00, EU:C:2003:149, pkt 91; CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, pkt 24).
- 191 W związku z powyższym wykładni pojęć nieprzewidzianych okoliczności lub siły wyższej przewidzianych w art. 236 ust. 2 akapit drugi kodeksu celnego i umożliwiających przedłużenie trzyletniego terminu, licząc od dnia powiadomienia podmiotu gospodarczego o cłach antydumpingowych, w którym podmiot ten może domagać się zwrotu tych należności, należy dokonywać w sposób ścisły (zob. podobnie wyrok CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, pkt 25).
- 192 W kontekście tej regulacji obydwie te przypadki charakteryzują się w szczególności obiektywnym elementem dotyczącym faktu, że wiążą się one z istnieniem nadzwyczajnych okoliczności niezależnych od osoby, która się na nie powołuje (zob. podobnie wyrok CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, pkt 27, 28, i przytoczone tam orzecznictwo).
- 193 Tymczasem ani fakt, że Trybunał stwierdził nieważność jednego z dwóch spornych rozporządzeń w zakresie, w jakim dotyczyło ono osób innych niż Puma, w wyrokach Brosmann Footwear (HK) i in./Rada (C-249/10 P, EU:C:2012:53) i Zhejiang Aokang Shoes/Rada (C-247/10 P, EU:C:2012:710), ani fakt, że jeden lub drugi z tych aktów może zostać uznany w pełni lub w części za nieważny w odpowiedzi na pytania przedstawione Trybunałowi w ramach niniejszych spraw, nie może być uznany za okoliczność nadzwyczajną lub niezależną od podmiotu, który się na nią powołuje, w rozumieniu wymaganym do ustalenia wystąpienia nieprzewidzianych okoliczności lub działania siły wyższej (zob. podobnie wyrok CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, pkt 30).

¹⁹⁴ W tych okolicznościach na pytanie drugie lit. b) w sprawie C-34/14 należy odpowiedzieć, że art. 236 ust. 2 kodeksu celnego należy interpretować w ten sposób, iż okoliczność, że rozporządzenie ustanawiające cła antydumpingowe zostało uznane w pełni lub w części za nieważne przez sąd Unii, nie stanowi nieprzewidzianych okoliczności ani siły wyższej w rozumieniu tego przepisu.

W przedmiocie kosztów

¹⁹⁵ Dla stron w postępowaniach głównych niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionych przed sądami odsyłającymi, do nich zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniach głównych, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

1) **Rozporządzenie Rady (WE) nr 1472/2006 z dnia 5 października 2006 r. nakładające ostateczne cła antydumpingowe oraz stanowiące o ostatecznym pobraniu cła tymczasowego nałożonego na przywóz niektórych rodzajów obuwia ze skórzanymi cholewkami pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej i Wietnamu jest nieważne w zakresie, w jakim narusza art. 2 ust. 7 lit. b) i art. 9 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 384/96 z dnia 22 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony przed dumpingowym przywozem z krajów niebędących członkami Wspólnoty Europejskiej, zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 461/2004 z dnia 8 marca 2004 r.**

Badanie pytań prejudycjalnych nie ujawniło żadnego elementu, który mógłby wpłynąć na ważność rozporządzenia nr 1472/2006 w świetle art. 296 TFUE, a także art. 2 ust. 7 lit. c), art. 3 ust. 1, 2 i 5–7, art. 4 ust. 1, art. 5 ust. 4, art. 9 ust. 6 lub art. 17 rozporządzenia nr 384/96, zmienionego rozporządzeniem nr 461/2004, przy czym niektóre z tych artykułów lub przepisów są uwzględniane odrębnie, a pozostałe łącznie.

2) **Rozporządzenie wykonawcze Rady (UE) nr 1294/2009 z dnia 22 grudnia 2009 r. nakładające ostateczne cło antydumpingowe na przywóz niektórych rodzajów obuwia ze skórzanymi cholewkami pochodzącego z Wietnamu i pochodzącego z Chińskiej Republiki Ludowej, rozszerzone na przywóz niektórych rodzajów obuwia ze skórzanymi cholewkami wysyłanego ze Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau, zgłoszonego lub niezgłoszonego jako pochodzące ze Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau, w następstwie przeglądu wygaśnięcia zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia nr 384/96, jest nieważne w tym samym zakresie co rozporządzenie nr 1472/2006.**

3) **W sytuacji takiej jak rozpatrywana w sprawach w postępowaniach głównych sądy państw członkowskich nie mogą oprzeć się na wyrokach, w których sąd Unii Europejskiej stwierdził nieważność rozporządzenia ustanawiającego cła antydumpingowe w zakresie, w jakim dotyczyło ono niektórych producentów-eksporterów, o których mowa w tym rozporządzeniu, w celu stwierdzenia, że cła nałożone na produkty innych producentów-eksporterów, o których mowa we wspomnianym rozporządzeniu i znajdujących się w takiej samej sytuacji jak producenci-eksporterzy, względem których stwierdzono nieważność takiego rozporządzenia, nie są prawnie należne w rozumieniu art. 236 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny. Ponieważ takie rozporządzenie nie zostało cofnięte przez instytucję Unii Europejskiej, która je przyjęła, nie stwierdzono jego nieważności w wyroku sądu Unii Europejskiej ani nie zostało uznane za nieważne przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w zakresie, w jakim nakłada on cła na produkty tych innych producentów-eksporterów, wspomniane cła pozostają prawnie należne w rozumieniu tego przepisu.**

- 4) **Artykuł 236 ust. 2 rozporządzenia nr 2913/92 należy interpretować w ten sposób, że okoliczność, iż rozporządzenie ustanawiające cła antidumpingowe zostało uznane w pełni lub w części za nieważne przez sąd Unii Europejskiej, nie stanowi nieprzewidzianych okoliczności ani siły wyższej w rozumieniu tego przepisu.**

Podpisy